

VITA UNIVERSITATIS

Časopis Veterinární a farmaceutické univerzity Brno

1 | 2010

CELOUNIVERZITNÍ INFORMACE

Prezident jmenoval rektora VFU Brno	1
<i>redakce</i>	
Rektor univerzity na začátku druhého funkčního období	2
<i>Vladimír Večerek</i>	
Rektor jmenoval děkany fakult	2
<i>redakce</i>	
Rekonstrukce vrátnice VFU	3
<i>Ing. Rudolf Machovec, CSc.</i>	
Prezident republiky přijal našeho zahraničního doktoranda	4
<i>Ivan Literák</i>	
Profesorská řízení za rok 2009	5
Habilitační řízení v roce 2009	6
Kolektivní smlouva na období let 2010–2011	7
<i>Mgr. Jitka Myslíková</i>	

Z ČINNOSTI FVL

Děkan FVL na počátku svého prvního funkčního období	8
<i>Prof. MVDr. Alois Nečas, Ph.D., MBA</i>	
Ústav mikrobiologie a imunologie	9
<i>Prof. MVDr. Jiří Smola, CSc.,</i>	

Z ČINNOSTI FVHE

Děkan FVHE na počátku prvního funkčního období	13
<i>Ladislav Steinhäuser</i>	
Biologové naší univerzity bádají v Kostarice	14
<i>Ivan Literák, Jiří Klimeš, Oldřich Sychra</i>	

Z ČINNOSTI FAF

Děkan FaF na počátku druhého funkčního období	21
<i>Milan Žemlička</i>	
Z činnosti lékárny	22
<i>Mgr. Hana Lindtnerová</i>	

Z ČINNOSTI REKTORÁTNÍCH PRACOVÍŠŤ

Oddělení kontroly, ostrahy, BOZP a PO	26
<i>ing. Miroslav Kořán</i>	

Z ČINNOSTI STUDENTŮ

Specifický vysokoškolský výzkum prováděný studenty	27
<i>Vladimír Večerek</i>	

UDÁLOSTI

Adventní koncert se odehrál ve znamení jazzu	28
<i>B. Šolcová</i>	
Mínus dva	28
<i>redakce</i>	
Vernisáž výstavy Jiří Latini – Soukromá grafická tvorba	29
<i>redakce</i>	
Výjezdní zasedání celostátního výboru Společnosti pro dějiny věd a techniky	31
<i>Mgr. Eva Zatloukalová</i>	
Antropologický slovník aneb Co by mohl o člověku vědět každý člověk	31
<i>Václav Páral</i>	
Vánoční setkání Klubu dějin veterinární medicíny a farmacie se vzpomínkou na 110. výročí narození prof. Vrtiše	32
<i>Brauner</i>	

PERSONALISTIKA

Poslední rozloučení s prof. MVDr. Přemyslem Jagošem, CSc.	33
<i>prof. MVDr. František Tremel, CSc.</i>	

HORIZONTY

Krtci pod veterínou	34
<i>Ladislav Steinhäuser</i>	
Fotografická soutěž „Veterinární a farmaceutická univerzita Brno objektivem“	36

**VITA
UNIVERSITATIS**

časopis Veterinární
a farmaceutické univerzity
Brno

1 ■ 2010

Vydává:

Veterinární a farmaceutická
univerzita Brno
Palackého 1/3, 612 42 Brno

Vychází:

každé dva měsíce

Redakční rada:

prof. MVDr. Vladimír Večerek, CSc., MBA
- předseda
MVDr. Pavel Brauner
doc. PhDr. Karel Král, CSc.
prof. MVDr. Zdeněk Pospíšil, DrSc.
prof. MVDr. Iva Steinhauserová, CSc.
MVDr. Mirko Treu, CSc.

Redakce – kontaktní osoba:

Barbora Šolcová
Tel.: 541 562 001, 724 743 250
solcovab@vfu.cz

Grafická úprava a sazba:

Martina Petrová, tel.: 608 740 583
petrova.m@tiscali.cz

Jazyková korektura:

Pavel Bubla

Tisk:

EXPODATA-DIDOT, spol. s r. o.
Výstaviště 1, 648 75 Brno

Reg. č.: MK ČR E 18254

ISSN 1803-3830

Redakční uzávěrka pro č. 2/10:

23. 3. 2010

Příští číslo vyjde:

21. 4. 2010

Za obsah dodaných textů odpovídají
autoři

© Veterinární a farmaceutická
univerzita Brno

Prezident jmenoval rektora VFU Brno

Prezident republiky Václav Klaus jmenoval ve čtvrtek dne 14. ledna 2010 za přítomnosti ministryně školství, mládeže a tělovýchovy Miroslavy Kopicové rektory 13 veřejných vysokých škol, mezi nimi i rektora Veterinární a farmaceutické univerzity Brno, prof. MVDr. Vladimíra Večerka, CSc., MBA.

Rektory veřejných vysokých škol jmenuje prezident republiky podle § 10 odst.

2 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), na návrh akademického senátu veřejné vysoké školy podaný prostřednictvím ministryně školství, mládeže a tělovýchovy. Rozhodnutí prezidenta republiky o jmenování rektora vyžaduje podle čl. 63 odst. 3 Ústavy České republiky ke své platnosti spolupod-

pis předsedy vlády nebo jím pověřeného člena vlády. Funkční období rektorů je čtyřleté (v souladu s § 10 odst. 3 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách), byli tedy jmenováni na funkční období od 1. února 2010 do 31. 1. 2014.

■ text: redakce

foto: kancelář Pražského hradu

Seznam jmenovaných rektorů

VŠ	Rektor	Funkč. období	Členů AS/nadpol. většina	Hlasovalo celkem/pro
UK v Praze	prof. RNDr. Václav Hampl, DrSc.	2	70/36	61/55
UP v Olomouci	prof. RNDr. Miroslav Mašláň, CSc.	1	24/13	23/14
VFU Brno	prof. MVDr. Vladimír Večerek, CSc.	2	27/14	27/18
VŠE v Praze	prof. Ing. Richard Hindls, CSc.	2	32/17	32/20
ČVUT v Praze	prof. Ing. Václav Havlíček, CSc.	2	40/21	37/24
VUT v Brně	prof. Ing. Karel Rais, CSc., MBA	2	27/14	27/24
U Pardubice	prof. Ing. Miroslav Ludwig, CSc.	1	34/18	34/18
VŠB-TU Ostrava	prof. Ing. Ivo Vondrák, CSc.	1	38/20	38/20
TU v Liberci	prof. Dr. Ing. Zdeněk Kůs	1	21/11	20/11
ČZU v Praze	prof. Ing. Jiří Balík, CSc.	1	29/15	28/15
MZLU v Brně	prof. Ing. Jaroslav Hlušek, CSc.	2	32/17	28/19
AVU v Praze	doc. PhDr. Jiří T. Kotalík, CSc.	1	21/11	21/16
JAMU v Brně	prof. Ing. MgA. Ivo Medek, Ph.D.	1	12/7	12/7

Zdroj: web MŠMT

Zleva: doc. Kotalík (AVU v Praze), prof. Medek (JAMU v Brně), prof. Kůs (TU v Liberci), prof. Hlušek (MZLU v Brně), prof. Balík (ČZU v Praze), prof. Vondrák (VŠB-TU Ostrava), PhDr. Kopicová (ministryně školství, mládeže a tělovýchovy), prof. Klaus (prezident ČR), prof. Večerek (VFU Brno), prof. Ludwig (U Pardubice), prof. Hindls (VŠE v Praze), prof. Mašláň (UP v Olomouci), prof. Rais (VUT v Brně), prof. Havlíček (ČVUT v Praze), prof. Hampl (UK v Praze).

Rektor univerzity na začátku druhého funkčního období

Univerzitu v dalším období čekají změny, které budou souviset s transformací terciárního vzdělávání a připravovanou novou právní úpravou pro vysokoškolské vzdělávání. Strategickou prioritou pro vysoké školy je podpora kvality. V oblasti vzdělávání bude podstatou změn důraz na kvalitativní ukazatele, které budou motivačním parametrem pro stanovení výše prostředků poskytovaných MŠMT na výuku studentů. V dalším období bude posilováno postavení vědy a výzkumu s důrazem na publikační a další výstupy, jejichž kvalita a množství bude ukaza-

telem pro stanovení výše prostředků na institucionální výzkum a na specifický vysokoškolský výzkum. Významné v dalším rozvoji univerzity bude řešení projektů operačních programů Evropské unie, zejména OP VK a OP VaVpI, a zapojení do projektu CEITEC a ICRC. Specifickou oblastí v činnosti univerzity v dalším období bude činnost veterinárních klinik a laboratoří, činnost zvláštních pracovišť univerzity, hygienická činnost, lékárenská činnost a pokračování v zajišťování provozu Školního zemědělského podniku Nový Jičín. Ve stavební investiční čin-

nosti univerzitu čeká zejména dokončení Pavilonu kliniky chorob prasat, výstavba Studijního a informačního centra, zásadní rekonstrukce Pavilonu patobiologie a výstavba Pavilonu farmacie II, a některé menší stavební akce. Univerzita nadále bude podporovat sportovní, kulturní a zájmové aktivity studentů a posílí své působení v oblasti public relations. Problémy se však dají očekávat v oblasti zabezpečování finančních prostředků pro univerzitu.

■ text: **Vladimír Večerek, rektor**

Rektor jmenoval děkany fakult

Za přítomnosti první náměstkyně ministryně školství, mládeže a tělovýchovy, paní ing. Evy Bartoňové, prorektorů univerzity, předsedy akademického senátu, stávajících děkanů, proděkanů, předsedů akademických senátů fakult, kvestorky a přednostů klinik a ústavů, slavnostně jmenoval ve čtvrtek dne 28. ledna 2010 rektor univerzity, prof. Večerek, do funkcí děkany fakult VFU Brno.

Podle § 28 odst. 2 zákona č. 11/1998 Sb., o vysokých školách, a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, na návrh Akademického senátu Fakulty veterinárního lékařství VFU Brno byl jmenován děkanem FVL prof. MVDr. Alois Nečas, Ph.D., MBA, na návrh Akademického senátu Fakulty veterinární hygieny a ekologie byl jmenován

děkanem FVHE doc. MVDr. Ladislav Steinhäuser, CSc. a na návrh Akademického senátu Farmaceutické fakulty byl jmenován děkanem FaF doc. RNDr. Milan Žemlička, CSc. Jmenování je účinné od 1. února 2010 na čtyřleté funkční období, tj. do 31. 1. 2014.

■ text: **redakce**
foto: archiv redakce

Zleva: doc. RNDr. Milan Žemlička, CSc., prof. MVDr. Alois Nečas, Ph.D., MBA a doc. MVDr. Ladislav Steinhäuser, CSc., pod obrazem prvního rektora Vysoké školy zvěrolékařské v Brně, prof. Babáka

Rekonstrukce vrátnice VFU

Objekt vrátnice byl postaven v **30. letech minulého století**, je dvoupodlažní, částečně podsklepený se sedlovou střechou. Vnější rozměry 11,5 x 9,01m. Při kontrole stavby před rekonstrukcí bylo zjištěno, že na stávajícím zdivu vrátnice v místě nepodsklepené části stavby se vyskytují staticky závažné trhliny ve zdivu. Příčinou byla nedostatečná hloubka stávajících základů v nepodsklepené části stavby i absence ztužujících věnců zdiva v původní stavbě. Obvodové zdivo vykazovalo takové trhliny, že hrozilo až zřícením. Proto po vypracování statického posudku bylo nutno vyřešit projekt oprav a vyžádat stavební povolení na komplexní rekonstrukci vrátnice. Jednalo se především o statické zajištění objektu a úpravu vnitřní dispozice tak, aby plně vyhovovala požadavkům na provoz vrátnice, zejména se jednalo:

- 1 Stažení celého objektu kolem dokola ocelovými táhly.
- 2 Statického zabezpečení objektu podbetonováním a přibetonováním základů.

- 3 Zamezením pronikání vlhkosti do základových konstrukcí.

- 4 Vzhledem k potřebám úspor tepla bylo nutno provést zateplení objektu přídatnou tepelnou izolací.

- 5 Požadavek Magistrátu města Brna, odboru životního prostředí, při schvalování projektové dokumentace pro stavební povolení zněl – „Nerealizovat novou kotelnu pro vytápění objektu, místo klasické plynové kotelny instalovat tepelné čerpadlo“.

- 6 Racionální využití podsklepené části stavby.

Projekt rekonstrukce vrátnice zahrnoval nejen stavební řešení, ale vzhledem ke skutečnosti, že do vrátnice byly přivedeny ovládací prvky závor obou vjezdů do univerzity, ovládání veřejného osvětlení, ovládání zabezpečovacího zařízení a elektropožární signalizace některých budov včetně počítačové sítě a kamerového systému, bylo potřebné tyto funkce zachovat i po dobu rekonstrukce. Proto bylo zvoleno řešení – po dobu rekonstrukce přemístit

vrátnici do staveništní buňky spolu se vším technickým zařízením. Uvedené řešení bylo sice technicky velmi náročné, ale podařilo se. Vrátnice i po dobu rekonstrukce byla plně funkční. Současně byl po dobu rekonstrukce vyřešen nový dočasný vstup na univerzitu, který dovilil na jedné straně nerušený průběh stavebních úprav, na druhé straně být provizorním, přesto však kulturním způsobem příchod pěších do areálu univerzity. Při ukončování stavební části rekonstrukce byla z buňky přemístěna všechna technická zařízení zpět do objektu zděné vrátnice. Současně bylo provedeno barevné sjednocení vrátnice a vjezdového portálu včetně zřízení nového chodníku.

Na závěr celkové rekonstrukce vrátnice byla upravena parková plocha zeleně, spolu se zabudováním nových informačních tabulí. Můžeme bez nadsázky říci, že uvedenou rekonstrukcí univerzita zajistila důstojný přístup pěších osob do svého areálu.

■ text: **Ing. Rudolf Machovec, CSc.**
foto: M. Petrová

■ Pohled na zrekonstruovanou vrátnici z areálu VFU Brno

Prezident republiky přijal našeho zahraničního doktoranda

Prezident České republiky Václav Klaus byl v listopadu 2009 na oficiální státní návštěvě Brazílie. Po jednání s prezidentem Brazílie Luízem Ignáciem Lulou de Silva v hlavním městě Brasília se 24.11.2009 přesunul do São Paula, kde se v sídle Česko-brazilského kulturního svazu setkal s krajany z celé Brazílie. Na toto setkání přijel také MVDr. Evandro Amaral Trachta e Silva, Ph.D. se svou maminkou.

Dr. Trachta je Brazilec a veterinární fakultu absolvoval v městě Presidente Prudente ve státě São Paulo v Brazílii. Jeho dědeček Jindřich Trachta ale pocházel z Československa a inspiroval ho k poznání naší země a svých příbuzných. Vzhledem ke svému odbornému zaměření se Dr. Trachta již při své první návštěvě České republiky v r. 1997 zajímal o výuku i praktickou činnost českých veterinárních lékařů. V té době jsem působil na Ústavu epizootologie a infekčních chorob FVL VFU Brno, kde mě Dr. Trachta navštívil. Dohodli jsme se na odborné spolupráci při sledování infekcí psů v České republice vyvolávaných virem klíšťové encefalitidy a West Nile virem. Na této studii úzce spolupracoval i s pracovníky Kliniky chorob malých zvířat FVL, zejména s Prof. MVDr. Miroslavem Svobodou, CSc., Doc. MVDr. Jiřím Klimešem, CSc. a MVDr. Pavlem Schánilcem. Výsledkem této spolupráce během jeho několikaměsíčního studijního pobytu byly nové poznatky publikované v časopise *Veterinary Record*.

Při další návštěvě Dr. Trachty v Česku v r. 2003 jsem mu navrhl, aby se přihlásil ke studiu DSP v oboru Choroby volně žijících zvířat a zvířat zoologických zahrad na FVHE VFU Brno. Dr. Trachta tuto nabídku přijal a po úspěšném přijímacím řízení začal v říjnu 2003 studovat v Ústavu biologie a chorob volně žijících zvířat. Již v té době jsme se dohodli na tématu doktorské disertační práce a využili jsme nabídky Prof. MVDr. Břetislava Koudely, CSc. z Ústavu parazitologie FVL být školitelem specialistou. Jednalo se o kombinovanou formu DSP a studium Dr. Trachty probíhalo dílem v Brazílii a dílem v Česku. V Brazílii se intenzivně věnoval sledování kokcidiózy v zájmových chovech ptáků louskačů a odborným přednáškám o zdravotní problematice drobných pěvců chovaných ze záliby. Účastnil se také celobrazilského kurzu o nemocech ptáků v ZOO, který

MVDr. Evandro Amaral Trachta e Silva, Ph.D., absolvent DSP na FVHE VFU Brno v r. 2007, při přijetí prezidentem České republiky Václavem Klausem 24.11.2009 v São Paulu. Vedle Livie Klausové stojí maminka Dr. Trachty Leonida Trachta.

proběhl v São Paulu v r. 2006. Zde referoval o svých výsledcích studia kokcidiózy louskačů. V březnu 2007 úspěšně ukončil na Fakultě veterinární hygieny a ekologie VFU Brno své doktorské studium obhajobou disertační práce „Kokcidióza louskače menšího (*Oryzoborus angolensis*) a louskače tlustozobého (*Oryzoborus maximiliani*) v zájmových chovech ve státě Mato Grosso do Sul v Brazílii“.

V pol. r. 2006 jsem naopak já jako jeho školitel navštívil Mato Grosso do Sul a společně jsme koordinovali postup činností realizovaných v rámci jeho disertační práce. Přitom jsem měl příležitost se blíže seznámit s komunitou krajanů, žijících ve státě Mato Grosso do Sul. Zakladatelem této komunity byl významný český podnikatel Jan Antonín Baťa, který se do Brazílie odstěhoval s rodinou v r. 1940 a během svých kolonizačních projektů v této zemi v následujících 25 letech založil mj. i 4 města. Třetím z nich byla Bataypora (Baťova dobrá voda) ve státě Mato Grosso. Město vzniklo v roce 1953 asi devět set kilometrů od São Paula na místě původního pralesa. Dnes v něm žije kolem devíti tisíc lidí. Jindřich Trachta vycestoval do Brazílie v r. 1948. V r. 1954 se přestěhoval do Bataypory, aby zde pracoval v Baťově nově vzniklém kolonizačním centru. V r. 1973 se ujal funkce starosty Bataypory, kterou vykonával do r. 1977.

Dolores Arambasic Bata (na snímku vpravo), vnučka Jana Antonína Bati, která s Dr. Trachtou vede český krajaný spolek v Bataypoře

Do Česka se mohl vrátit k návštěvě rodiny až po dlouhých 42 letech v r. 1990. Jindřicha Trachty si obyvatelé Bataypory dodnes váží, čehož dokladem je jeho batayporský památník, ve kterém sídlí český krajaný spolek. V čele tohoto spolku stojí Baťova vnučka Dolores Arambasic Bata a vnuk Jindřicha Trachty Dr. Evandro Trachta. Oba se velmi snaží, aby pouto mezi vlastní jejich předků a Brazílií bylo trvale pevné. A jak vidno z nedávné státní návštěvy, tuto snahu má i český prezident Václav Klaus.

■ text: **Ivan Literák**

Ústav biologie a chorob volně žijících zvířat FVHE VFU Brno

foto: Jindřich O. Trachta, Ivan Literák

Profesorská řízení za rok 2009

Prof. MVDr. Jiří Pikula, Ph.D.

Narozen 12. května 1967 v Brně. Gymnázium se zaměřením na matematiku a fyziku ukončil v roce 1985 a studium všeobecného veterinárního lékařství na Vysoké škole veterinární v Brně v roce 1990. Postgraduální studium v oboru Choroby volně žijících zvířat a zvířat zoologických zahrad ukončil v roce 1996 obhajobou disertační práce „Ekologicko-epizootologická studie tularémie zajíce polního“. Habilitační práci na téma „Využití geografických informačních systémů ve veterinární medicíně“ obhájil v roce 2004. Profesorem pro obor Veterinární ekologie a choroby volně žijících zvířat byl jmenován s účinností od 2. března 2009.

Prof. Pikula je na VFU Brno garantem předmětů Ekologie a Choroby zvěře v českém a anglickém jazyce a je členem oborových rad doktorských studijních programů Choroby volně žijících zvířat a zvířat zoologických zahrad a Veterinární ekologie. Od roku 1999 je členem Komory veterinárních lékařů ČR s osvědčením o splnění podmínek k výkonu veterinár-

■ MVDr. Jiří Pikula, Ph.D., při jmenování profesorem

ní léčebné a preventivní činnosti v rozsahu veterinární léčebné a preventivní činnosti v chovech zvířat. Odborné zaměření zahrnuje ekologii, ekotoxikologii a choroby volně žijících živočichů včetně zvěře. Podrobně se věnuje toxikologii

ptáků a problematice tularémie. Věnuje se i překladům odborné angličtiny a makrofotografii. V současnosti je spoluřešitelem dlouhodobého záměru MŠMT ČR Veterinární aspekty bezpečnosti a kvality potravin.

Prof. MVDr. Vladimír Celer, Ph.D.

Narozen 26. ledna 1965 v Brně, v letech 1983–1989 absolvoval Fakultu veterinárního lékařství na Vysoké škole veterinární v Brně. V roce 1998 obhájil doktorskou disertační práci v Ústavu mikrobiologie a imunologie VFU Brno na téma „Diagnostické využití strukturálních proteinů viru Maedi-Visna“. Habilitační práci na téma „Příprava rekombinantního proteinu p25 viru Maedi-Visna a jeho využití při přípravě scFv protilátek“ obhájil v roce 2002. V roce 2009 byl jmenován profesorem pro obor Veterinární mikrobiologie, imunologie a parazitologie. Během svého profesionálního života pracoval též ve virologických laboratořích na univerzitách v Bernu, Paříži a Cambridge.

Je garantem výuky mikrobiologie pro anglický studijní program, zástupcem přednosty Ústavu mikrobiologie a imunologie, členem několika oborových rad, členem redakční rady časopisu Acta veterinaria. V rámci svých odborných aktivit byl zástupcem VFU Brno v komisích různých grantových agentur.

■ MVDr. Vladimír Celer, Ph.D., při jmenování profesorem

Ve výzkumné činnosti se zaměřuje na problematiku lentivirových, herpesvirových a cirkovirových infekcí domácích a hospodářských zvířat a dále na aplikaci pokročilých proteomických a genomických technologií. Je řešitelem celé řady grantových projektů fi-

nancovaných českými i mezinárodními grantovými agenturami a na jejich řešení spolupracuje s výzkumnými institucemi i soukromými subjekty v Evropě a v USA.

■ foto: archiv prof. Pikuly a prof. Celera

Habilitační řízení v roce 2009

Doc. MVDr. Martin Svoboda, Ph.D.

Narozen 23. ledna 1972 ve Strakonících, studium na fakultě veterinárního lékařství VFU ukončil v roce 1997. Doktorskou disertační práci obhájil a titul Ph.D. získal v roce 2001 na MZLU, v oboru

obecná zootechnika. V roce 2008 úspěšně obhájil na VFU Brno habilitační práci „Nedostatek železa a jeho vztah ke zdraví selat“ a s účinností od 16. března 2009 byl rektorem VFU Brno jmenován docentem pro obor Choroby hospodářských zvířat. Na Veterinární a farmaceutické univerzitě Brno působí od roku 1999. V současné době se podílí na zajišťování výuky nemocí prasat na FVL a FVHE. Ve vědecké, výzkumné a tvůrčí činnosti je v rámci své specializace v oblasti zaměřen především na studium metabolismu mikroprvků u prasat.

Doc. PharmDr. Josef Jampílek, Ph.D.

Narozen 15. února 1977 v Praze, studium na Farmaceutické fakultě v Hradci Králové Univerzity Karlovy v Praze ukončil v roce 2000, rigorózní zkoušku tamtéž vykonal v roce 2003. Doktorskou disertační práci obhájil a titul Ph.D. získal v roce 2004 na Farmaceutické fakultě v Hradci Králové Univerzity Karlovy v Praze v oboru Farmaceutická chemie. V roce 2009 úspěšně obhájil na VFU Brno habilitační práci „Studium biologicky aktivních derivátů dusíkatých heterocyklů jako potenciálních léčiv“ a s účinností od 16. března 2009 byl rektorem VFU Brno jmenován docentem pro obor Farmaceutická chemie. Na Veterinární a farmaceutické univerzitě Brno působí od roku 2006. V současné době se podílí na výuce předmětů Analytická chemie, Farmaceutická chemie a Molekulární zá-

klady vývoje léčiv, jehož je zároveň také garantem. Je členem oborové rady doktorského studijního programu Farmaceutická chemie v Ústavu chemických léčiv Farmaceutické fakulty Veterinární a farmaceutické univerzity Brno. Ve vědecké, výzkumné a tvůrčí činnosti je

v rámci své specializace zaměřen především na syntézu a studium vztahů mezi strukturou a účinkem potenciálních antimikrobiálních heterocyklických léčiv. Rovněž se zabývá fyzikálně-chemickými vlastnostmi potenciálních léčiv a problematikou ADME.

Doc. PharmDr. Mgr. David Vetchý, Ph.D.

Narozen 25. ledna 1972 v Čeladné, okres Frýdek-Místek. Po absolvování krajské výběrové matematické třídy gymnázia na třídě kpt. Jaroše v roce 1990 studoval na Přírodovědecké fakultě Masarykovy univerzity v Brně obor organická chemie. Své studium úspěšně zakončil v roce 1995. Od roku 1995 do roku 1999 studoval na Farmaceutické fakultě Veterinární a farmaceutické univerzity Brno, kde získal titul magistr farmacie. V roce 2002 po úspěšném zakončení postgraduálního studia na FaF VFU Brno obor farmaceutická technologie – galenická farmacie získal titul Ph.D. a ve stejném

roce i titul PharmDr. a atestaci 1. stupně z oboru lékárenství. V roce 2008 úspěšně obhájil na VFU Brno habilitační práci „Příprava a hodnocení moderních perorálních lékových forem“ a s účinností od 16. března 2009 byl rektorem VFU Brno jmenován docentem pro obor farmaceutická technologie – galenická farmacie.

Už během svého studia farmacie začal pracovat jako asistent v Ústavu technologie léků Veterinární a farmaceutické univerzity Brno, kde působí dodnes. Je garant předmětů Teorie lékových forem a Metody hodnocení a formulační dokumentace léčivých přípravků, vede laboratorní cvičení z předmětů Lékové formy a biofarmacie a Lékové formy vyšších generací. Ve vědecké, výzkumné a tvůrčí činnosti je v rámci své specializace v oblasti zaměřen především na vývoj a hodnocení tuhých perorálních lékových forem, především pelet, s řízeným uvolňováním léčiv do biosystému.

Doc. MVDr. Bohumíra Janštová, Ph.D.

Narozena 28. srpna 1955 v Brně, studium na Vysoké škole veterinární v Brně, obor Veterinární lékařství – hygiena potravin ukončila v roce 1981. Doktorskou disertační práci obhájila a titul Ph.D. získala v roce 2003 na VFU Brno v oboru Hygiena a technologie potravin. V roce 2009 úspěšně obhájila na VFU Brno habilitační práci „Vybrané aspekty bezpečnosti a jakosti mléka a mléčných výrobků“ a s účinností od 30. června 2009 byla rektorem VFU Brno jmenována docentkou pro obor Hygiena a technologie potravin. Na Veterinární a farmaceutické univerzitě Brno působí od roku 1997, v současné době se podílí na výuce studentů bakalářského, navazujícího magisterského programu a magisterského programu. Na

Fakultě veterinární hygieny a ekologie je garantem předmětů Hygiena a technologie živočišných produktů a Potravinářské inženýrství a technika, dále vyučuje předměty Hygiena a technologie mléka a mléčných výrobků, Technologie a hygiena mléka a mléčných výrobků a Technologie a hygiena výroby, distribuce a prodeje potravin. Na Fakultě veterinárního lékařství vyučuje předmět Základy technologie potravin. Přednáší v rámci atestačního školení a Univerzity třetího věku. Ve vědecké, výzkumné a tvůrčí činnosti je v rámci své specializace zaměřena především na oblast hygieny a technologie výroby mléka a mléčných výrobků, zejména na sledování různých vlivů na jejich mikrobiologickou kvalitu, fyzikálně-chemické vlastnosti a bezpečnost.

Doc. Ing. Jiří Dohnal, CSc., MBA

Narozen 25. září 1955 ve Vysokém Mýtě. Studium na Vysoké škole chemicko-technologické v Pardubicích, obor fyzikál-

ní organická chemie ukončil v roce 1980. Vědeckou přípravu s přiznáním titulu CSc. ukončil tamtéž v oboru analytická chemie v roce 1990. V letech 2004–2006 byl studentem Nottingham Trent University, BIBS Brno a v roce 2007 mu byl přiznán titul MBA. V roce 2009 úspěšně obhájil na VFU Brno habilitační práci „Analytické zajištění farmaceutického výzkumu, výroby a výroby“ a s účinností od 30. června 2009 byl rektorem VFU Brno jmenován docentem pro obor Farmaceutická chemie.

Na Veterinární a farmaceutické univerzitě Brno působí od roku 2007. V současné době pracuje v Ústavu chemických léčiv Farmaceutické fakulty VFU Brno, kde se podílí na výuce vybraných metod kontroly kvality léčiv a analytické chemie I a II. Třináct let pracoval ve Výzkumném ústavu pro farmacii a biochemii v Praze, který v letech 1992 až 1999 vedl. Potom pracoval v a.s. Léčiva (později Zentiva) v Praze, kde nyní vede Oddělení pro metodický rozvoj.

Je externím členem Oborové rady doktorského studijního programu Kontrola chemických léčiv Farmaceutické fakulty UK v Hradci Králové, dále je členem Odborné komise pro vědy živé přírody Rady vlády ČR pro výzkum a vývoj.

Ve vědecké, výzkumné a tvůrčí činnosti je v rámci své specializace zaměřen především na vývoj a implementaci analytických metod v oblasti farmaceutické analýzy, jmenovitě v oblasti analýzy pevné fáze (polymorfie, morfologie) a procesní analytické technologie (PAT).

Kolektivní smlouva na období let 2010–2011

Dne 1. 12. 2009 byla rektorem VFU Brno prof. MVDr. Vladimírem Večerkem, CSc., MBA a zástupci odborů působících při VFU Brno doc. MVDr. Josefem Derkou, CSc. a panem Jiřím Tausem slavnostně podepsána nová kolektivní smlouva na období let 2010–2011. Zástupce odborů působících při Školním zemědělském podniku Nový Jičín pan Zdeněk Mítana podepsal vzhledem k odloučenosti ŠZP kolektivní smlouvu dodatečně. Smluvními stranami kolektivní smlouvy jsou na straně jedné VFU Brno jako zaměstnavatel a na straně druhé Základní organizace Vysokoškolského odborového svazu při VFU Brno, Základní organizace Odborového svazu nepedagogických pracovníků školství ČR při VFU Brno a Základní organizace Vysokoškolského odborového svazu při VFU Brno – Školním zemědělském podniku Nový Jičín.

Kolektivní smlouva je základním dokumentem upravujícím na základě zmocnění zákoníkem práce podrobnější vztahy mezi zaměstnavatelem a zaměstnanci, zastoupenými odborovými organizacemi. Její uzavření je významným počinem, neboť ne ve všech organizacích (dokonce ne na všech veřejných vysokých školách) naleznou zaměstnavatel a odbory shodu o pracovních právních otázkách ústící v podpis kolektivní smlouvy.

Kolektivní smlouva nahradila předchozí kolektivní smlouvu uzavřenou na léta

Podpis kolektivní smlouvy. Zleva: prof. Večerek, doc. Derka, p. Taus

2008 až 2009 a provedené úpravy odrážejí zejména legislativní změny zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce a souvisejících právních předpisů (zákoník práce vstoupil v účinnost teprve 1. 1. 2007 a je zákonodárci stále pilován, přičemž kolektivní smlouva musí odrážet aktuální právní stav). Úpravy se týkají zejména změny některých pojmů, např. u dodatkové dovolené a u invalidního důchodu, nároku rodinných příslušníků při úmrtí zaměstnance v důsledku pracovního úrazu nebo nemoci z povolání atd.

K podobě nové kolektivní smlouvy se mohli na základě výzvy uveřejněné

nepedagogickými odbory vyjádřit i zaměstnanci VFU Brno. Z faktických úprav navržených p. Tausem bylo do kolektivní smlouvy výslovně zapracováno velmi praktické oprávnění zaměstnance čerpat dovolenou v rozsahu poloviny dne.

Kolektivní smlouva je pro zaměstnance po přihlášení přístupná v elektronické podobě na Vefisu, v písemné podobě je k nahlédnutí na personálním oddělení VFU Brno ve 2. patře rektorátu.

text: **Mgr. Jitka Myslíková**
foto: archiv redakce

Děkan FVL na počátku svého prvního funkčního období

Alois Nečas se narodil v roce 1966 v Olomouci a pochází z rodiny veterinárních lékařů. Po promoci na Vysoké škole veterinární v Brně v roce 1989 nastoupil na studijní pobyt na tamější Klinice chirurgie a ortopedie, kde poté pracoval jako asistent. V roce 1997 obhájil disertační práci v oboru chirurgie a ortopedie. V roce 1999 habilitoval v oboru chirurgie a ortopedie; od té doby je vedoucím Oddělení chirurgie a ortopedie na Klinice chorob psů a koček FVL VFU Brno, v letech 1999 až 2006 zastával rovněž funkci zástupce přednosty kliniky. V roce 2004 byl jmenován profesorem pro obor Choroby zvířat zájmových chovů. Specializuje se na ortopedii malých zvířat a neurochirurgii; je aktivním členem mezinárodních společností pro veterinární chirurgii a ortopedii. V roce 1997 působil jako „visiting consultant“ na Purdue University v Indianě v USA, v roce 2005 spolupracoval na výzkumném projektu na University of Illinois v USA, od roku 2006 je řešitelem-koordinátorem Národního programu výzkumu II. V letech 2006–2009 zastával funkci prorektora pro vědu, výzkum a zahraniční vztahy, od roku 2010 byl zvolen děkanem Fakulty veterinárního lékařství.

Chirurgie je pro něj nejen povoláním, ale i koníčkem; má rád dobrá jídla, hudbu a rád cestuje.

Veterinární lékařství mělo v naší společnosti vždy významné postavení, a to nejen jako profese, ale také jako obor vysokoškolského vzdělávání. V letošním roce vstupujeme do 20. roku existence Fakulty veterinárního lékařství. Dovolte mi, abych v souvislosti se svým nástupem do funkce děkana FVL touto formou poděkoval nejen předchozím vedením fakulty, ale také široké akademické obci zaměstnanců a studentů, za úsilí přispívající k rozvoji naší fakulty. Současně bych chtěl akademické obci poděkovat za silný mandát, který jsem při zvolení do funkce děkana získal, a vyjádřit přesvědčení, že v nadcházejícím období bude naše fakulta dynamicky se rozvíjející vysokou školou vědecko-výzkumného typu, plně využívající svůj potenciál a úspěšně působící na národním i mezinárodním poli vysokoškolského veterinárního vzdělávání.

Bude přitom třeba řadu věcí akcelarovat, aby fakulta uspěla v příští mezinárodní evaluaci, zvýšila svou konkurenceschopnost mezi ostatními evropskými veterinárními fakultami, aby se mezinárodně více prosazovala, a aby byla, jak se říká, „vlajkovou lodí“ univerzity.

V oblasti vzdělávání je třeba plnit evaluační kritéria EAEVE tak, aby fakulta udržela pozitivní mezinárodní evaluaci i v dalším období. Kurikulum veterinárního lékaře přitom musí splňovat požadavky směrnice Evropské unie o uznávání odborných kvalifikací i připravovaného Národního kvalifikačního rámce. Je nezbytné rozvíjet anglický studijní program, a to jak z pohledu kreditů naší fakulty v zahraničí, tak z pohledu prohlubování bi-

linguálního prostředí na fakultě. V rámci postgraduálního doktorského studijního programu je třeba zvýšit úroveň personálního zajištění oborů. Financování výuky z prostředků ministerstva projde výraznou změnou, přičemž zásadní pro výši provozních prostředků určených na výuku již nebude počet studentů, ale kvalita výuky. Musíme zde proto využít kredit, prestiž a nepochybnou kvalitu výuky na naší škole k získávání dalších prostředků na rozvoj veterinárního vzdělávání na fakultě. Zkvalitnění výuky studentů by se mělo dít i prostřednictvím řešení evropských projektů OP VK.

Oblast výzkumu je třeba posilovat, protože i zde nás čekají zásadní změny, a to s přechodem od výzkumných záměrů (které budou již od tohoto roku významně kráceny) na širší platformu institucionální podpory výzkumných organizací. Na úrovni specifického výzkumu musíme v souladu s novou legislativou posílit podíl studentů a mladých akademických pracovníků na výzkumu. V nejbližším období se očekává rozhodnutí o projektu excellence evropské vědy v brněnském regionu (CEITEC), v němž zejména naše patobiologie by mohla mít mimořádnou příležitost zapojit se do spolupráce se špičkovými týmy a dosáhnout jedinečných vědeckých i publikačních výsledků. Unikátní klinický výzkum se očekává také v kardiologii a neurochirurgii, a to v rámci Animálního centra ICRC. Je nezbytné pokračovat v řešení grantů v rámci GAČR, NAZV, IGA MZ a dalších výzkumných agentur.

Cílem nového vedení fakulty bude podpora dalšího rozvoje ústavů a klinik

a vytváření podmínek k modernizaci jejich výukové, odborné a vědecké činnosti. Na fakultě budeme podporovat další rozšiřování mobility pro studenty v rámci evropských programů, ale i na základě dvoustranných smluv a individuálních vyslání do zahraničí, včetně USA.

V oblasti studentského života bychom měli dále rozvíjet aktivity studentů týkající se sportu a sportovních soutěží, tradičních studentských oslav a zájmových činností. Pokud se týká prostředí pro studium, zázemí pro studenty, získávání informací z literárních a elektronických zdrojů, přístupu k počítačům, ale také pokud se týká prostředí pro kulturní trávení času mezi výukou studenty, čeká nás kvalitativní změna výstavbou nového Studijního a informačního střediska.

V rámci public relations bude cílem prosazovat dobré jméno fakulty v odborných i veřejných médiích, podporovat zvyrazňování fakulty ve veterinárním vzdělávání u nás i v Evropě, ve státní správě, ale i v soukromé podnikatelské praxi.

Nezbytností bude úzká spolupráce s ostatními veterinárními fakultami v Evropě a aktivní podíl na tvorbě evropské politiky v oblasti veterinárního vzdělávání v rámci Evropské asociace veterinárních fakult – EAEVE.

Přál bych si, aby se na tomto programu rozvoje naší fakulty spolupodíleli všichni akademičtí pracovníci i studenti.

■ text: **Prof. MVDr. Alois Nečas, Ph.D., MBA,**
děkan FVL

foto: archiv autora

Ústav mikrobiologie a imunologie

Náš ústav má své kořeny v Ústavu pro bakteriologii, hygienu a nauku o zvířecích nákazách, založeném MVDr. Františkem Ševčíkem, který byl jeho prvním přednostou od 30. září 1919. Vzhledem k tomu, že podrobnější pohled na vývoj pedagogické činnosti, včetně personálního obsazení našeho ústavu, byl publikován nedávno u příležitosti 90. výročí založení naší alma mater, nepovažuji za nutné se k této oblasti znovu vracet v tomto sdělení. Spíše se zaměřím na některé aspekty vědecko-výzkumné činnosti, která je tradičně důležitou náplní a hnacím motorem pro učitele ústavu. Není proto náhodou, že v učitelském kolektivu ústavu působí v současnosti celkem čtyři profesori. Chtěl bych je proto čtenářům více přiblížit prostřednictvím jejich výzkumné práce a výsledků dosažených v oblasti veterinární bakteriologie, virologie a imunologie.

Prof. MVDr. Alois Čížek, CSc.

Na konci 90. let přivedla zhoršená nákazová situace ve výskytu dysenterie prasat u nás prof. Čížka k zavedení moderní mikrobiologické diagnostiky nejenom původce onemocnění, kterým je spirochéta *Brachyspira hyodysenteriae*, ale i dalších kultivačně náročných spirochét střeva

prasat, jako je například *B. pilosicoli*. Společně s kolegyní MVDr. Danou Lobovou, PhD., se systematicky zabýval problematikou citlivosti a rezistence původce na antibiotika používaná při léčbě dysenterie prasat. Výsledky jeho studií přinesly první zprávy o výskytu multirezistence a získané rezistence izolátů *B. hyodysenteriae* na pleuromutiliny, antibiotika poslední volby. Tuto problematiku dále intenzivně rozvíjel ve výzkumu, ať už v rámci výzkumného záměru nebo naposledy ve výzkumném projektu GAČR s názvem Rekombinantní lipoprotein (BmpB) vnější membrány *B. hyodysenteriae* a scFv protilátky jako prostředek průkazu asymptomatických infekcí prasat. Výstupem řešení je test na principu imunoblotu, který slouží k průkazu protilátek v krvi prasat a umožňuje, jako stádový test, průkaz endemického výskytu dysenterie prasat. Jako výraz uznání vědeckou komunitou z oblasti výzkumu animálních spirochetóz byl prof. Čížek pověřen organizací 4. mezinárodního sympozia v Praze v roce 2007. Na následujícím 5. sympoziu, které se uskutečnilo ve španělském Leónu v roce 2009, získalo jeho sdělení první cenu v tajném hlasování účastníků. Kromě toho se v posledních několika letech prof. Čížek stále více

Nezvyklý výhled, který se naskytl jednoho rána z oken ústavu

soustřeďuje na problematiku rezistence vybraných patogenů a indikátorových druhů bakterií vůči antimikrobiálním látkám, včetně studia genetických determinantů této rezistence. Ve spolupráci s prof. I. Literákem a jeho kolegy z Ústavu biologie a chorob volně žijících zvířat FVHE je současný výzkum zaměřen také na ekologii genů rezistence vůči antibakteriálním látkám u komenzální *E. coli* izolovaných v populacích hospodářských, ale i volně žijících zvířat. V rámci této mezifakultní spolupráce dosáhli celou řadu pozorů

■ Tři kolegyně při práci ve virologické laboratoři

hodných výsledků, z nichž některé byly pozitivně citovány v úvodníku časopisu Americké mikrobiologické společnosti v roce 2008. V návaznosti na tuto problematiku řeší prof. Čížek ve spolupráci s Výzkumným ústavem veterinárního lékařství v Brně a Výzkumným ústavem rybářským a hydrologickým ve Vodňanech projekt Národní agentury pro zemědělský výzkum, který se zabývá infekcí tzv. koi herpesvirózou (KHV) v našich chovech kapra obecného. Dílčí výsledky řešení již poskytly informace o významném rozdílu ve výskytu antibiotické rezistence bakterií z rodu *Aeromonas* izolovaných z kaprů obecných a z kaprů koi. Jde o výsledek související s rozdílnou antibiotickou politikou při chovu konzumních ryb a okrasných ryb, jednoduše řečeno nadměrným a nekontrolovaným používáním antibiotik při chovu okrasných ryb kaprů koi dochází k selekci rezistence na důležitá antibiotika. Existuje reálná hrozba, že křížení technologie chovu kaprů koi a kaprů obecných v jednom hospodářství může představovat potenciální riziko nejen pro šíření multirezistentních bakterií, zejména aeromonád do produkčních chovů kapra obecného, ale i do bazénů v okrasných zahradách.

Prof. MVDr. Vladimír Celer, PhD.

Je nejmladším profesorem v ústavu a vedoucím oddělení virologie. K jeho koníčkům patří výzkumná práce, ale jak říká, výzkum na oddělení virologie není třeba chápat jen jako možnost odborné realizace zaměstnanců nebo studentů, ale především jako hlavní zdroj příjmů. Grantové projekty prof. Celera jsou financovány Grantovou agenturou České republiky, ale i grantovými agenturami ministerstev zemědělství, školství a průmyslu. Z tohoto spektra je zřejmé, že se oddělení nevěnuje jen akademickému výzkumu na úrovni teoretické virologie, ale stále více se zapojuje do aplikovaného výzkumu s praktickými dopady v podobě metodických pokynů nebo diagnostických souprav použitelných v laboratorní praxi pro potřeby odhalování infekčních onemocnění zvířat.

Výzkum prof. Celera je orientován poměrně široce na cirkovirové, herpesvirové a arterivirové infekce, především u prasat, koní a psů. Metodicky se uplatňují moderní proteomické postupy směřující k přípravě rekombinantních proteinových molekul použitelných v podobě antigenů, ale i při selekci a následné expresi rekombinantních protilátkových molekul využitelných jako součást diagnostických postupů, nebo při studiu vývojového cyklu virů. Je logické,

„Rizikovi“ kapři koi v bazénu

Zánět sliznice tlustého střeva svědčící o neúspěchu léčby dysenterie prasete z důvodů antibiotické multirezistence *B. hyodysenteriae*

Pacient s akutní infekcí *Mycoplasma suis* izolovaný ve stáji ústavu

že takto koncipovaný výzkum přináší celou řadu zajímavých výsledků, které jsou předmětem publikací, ale i sdělení na významných evropských nebo světových konferencích v zahraničí. Prof. Celer tak v loňském roce navštívil dvakrát USA a v letošním roce se chystá na pozvání nejprve do Číny a potom do Kanady. Jeho aktivní přístup k prezentaci výsledků a reprezentaci našeho ústavu v zahraničí našel odezvu v úzké spolupráci například s kolegy na Univerzitě v Purdue, kde v současné době působí na studijním pobytu jedna z jeho studentek Mgr. Veronika Jarošová. Podobně jako ona začínali před lety i jiní studenti pana profesora, z nichž Mgr. Dalibor Blažek po ukončení doktorského studia nastoupil úspěšnou dráhu výzkumníka na Kalifornské univerzitě a dále kolegyně MVDr. Dobromila Molínková, PhD., která se stala jeho zástupkyní.

Pod vedením prof. Celera došlo v posledním období k podstatnému nárůstu počtu studentů, kteří se podílejí na práci ve virologické laboratoři. Kromě čtyř studentů interní formy doktorského studia se externě na laboratorních aktivitách podílejí dva kolegové formou externího studia. Dále se podstatně zvýšil zájem o práci ve virologické laboratoři u diplomantů a bakalářů. V současné době se jedná celkem o pět studentů pracujících na své diplomové práci a jedné bakalářské práci. Ve většině případů se však bohužel jedná o zájemce z Masarykovy univerzity, studenty oboru mikrobiologie nebo molekulární biologie. Zájem studentů naší fakulty je v tomto směru tradičně spíše výjimečný, možná kdyby tušili jaké jsou vklady naší virologie do mozaiky veterinárního výzkumu, propadli by i oni této dráze.

Prof. MVDr. Miroslav Toman, CSc.

Kromě vedoucího oddělení imunologie našeho ústavu vykonává náročnou funkci ředitele Výzkumného ústavu veterinárního lékařství v Brně. Jako badatel a učitel navázal na tradici dvou českých veterinárních imunologů, prof. Ludvíka Černého, který byl přednostou našeho ústavu do roku 1969, a dále na dílo prof. Oty Barty, který působí úspěšně na univerzitě v USA. Prof. Toman se na rozdíl od svých předchůdců zaměřil více na buněčnou imunologii, v experimentální práci zavedl funkční testy lymfocytů a fagocytárních buněk a stál u začátků využívání metod průtokové cytometrie. Dlouhodobě se orientuje na studium imunitně zprostředkovaných onemocnění, především sekundárních imunodeficiencí a autoimunitních cho-

■ Intenzivní práce studentky v bakteriologické laboratoři pod dohledem paní Slavíkové

■ Poslední chvíle před zkouškou z mikrobiologie pod dohledem jejího zakladatele

rob psů a koček, ale i ontogeneze imunitních reakcí u štěňat v prvních dnech života. Po celou dobu své vědecké práce se také věnuje studiu imunologie infekčních onemocnění, počínaje imunopatogenezí infekcí jako vyvolaných rotaviry, mykobakteriemi, nebo druhem *Actinobacillus pleuropneumoniae*, až po výzkum možnosti nespecifické i specifické imunoterapie. O kvalitě získaných výsledků svědčí řada klinických studií a původních experimentálních prací se zaměřením na sekundární imunodeficienci u hlubokých pyodermií, pyometry nebo chronického renálního selhání a systémových autoimunitních chorob. Jako představitel oboru vedl v roce 2000 kolektiv autorů, který zpracoval vydání první české monografie Veterinární imunologie. Díky jejímu velmi příznivému ohlasu následovalo v roce 2009 její druhé, doplněné a aktualizované vydání. Jako vůdčí osobnost české veterinární imunologie je členem výkonného výboru Evropské veterinární imunologické skupiny (EVIG) při Evropské imunologické asociaci (EFIS). Prof. Toman je významnou vědeckou osobností, přesto věnuje trvalou pozornost výuce imunologie a rozvoji klinické imu-

■ Odběry zdravých nosičů významných bakteriálních klonů

nologie. Pod jeho vedením pracovala řada studentů, z nichž MVDr. Martin Faldyna, Ph.D., následoval jeho příkladu a stal se nejenom učitelem našeho ústavu, ale i vedoucím oddělení VÚVeL po panu profesorovi. Oba imunologové pak váží kolem sebe další studenty s vyhraněným zájmem o dynamicky se rozvíjející obor.

Díky těmto třem profesorům jsou laboratoře ústavu navštěvovány zájem-

ci o vypracování bakalářských, odborných, diplomových i disertačních prací z řad studentů všech tří fakult naší alma mater, ale i Přírodovědecké fakulty MU Brno.

Čtvrtým a nejstarším profesorem ústavu je osoba autora.

■ text: Prof. MVDr. Jiří Smola, CSc.,
foto: autor

■ Chov ovcí a koz, jako dárců krve, patří k tradici ústavu a těší se i zájmu milovníků zvířat

Děkan FVHE na počátku prvního funkčního období

Kdo z nás se rád nevrací na svou alma mater? Ti, kteří ze své univerzity alespoň na pár let odešli, a všichni ve více než středním věku, mi jistě dobře rozumí. Je to vždy zvláštní pocit. Vracet se ale na svou univerzitu do funkce děkana, v oboru, ve kterém člověk strávil celý život, je řekněme pocit ... především zavazující. Příchod děkana z podnikatelské sféry přece ještě jenom není u nás obvyklý. Necítím se ale jako první jarní vlaštovka. Moji vrstevníci vědí, že jsem naši univerzitu vlastně nikdy neopustil, učím hygienu a technologii masa od roku 1978.

Přebírám nyní vedení fakulty po paní profesorce Lence Vorlové. Vážím si jí. Byla mezi studenty, před které jsem jako čerstvý asistent na hygieně potravin předstoupil, měl jsem možnost sledovat celý její profesní růst. Odvedla spolu s týmem kolem sebe nejen za jedno své funkční období skvělou práci. Nechci a nebudu bourat to, co ve funkci děkanky vytvořila, chci na své předchůdce, na jimi vytvořený solidní základ navázat a posunout jej dál.

Oproti jiným evropským veterinárním fakultám máme již několik let nakročeno a je jen na nás, jestli další krok uděláme, jestli využijeme svých již více než dvaceti-

letých zkušeností ve specializaci na hygienu potravin. Evropské programy bezpečnosti potravin vyžadují odborníky, kteří ale v mnoha zemích chybějí. Vytváří se pro nás velký prostor. Máme šanci svoje služby nabídnout jiným univerzitám, především tam, kde byla hygiena potravin odsunuta do pozadí atraktivní veterinární kurativy, otevírat našim absolventům dveře všude tam, kde je o ně zájem, i v zahraničí.

Je však třeba, abychom výuku ještě více přizpůsobili představám praxe – kontrolních orgánů i potravinářských podniků. Máme s nimi dlouhodobě velmi dobré kontakty. Absolventi i jejich budoucí zaměstnavatelé musí mít jistotu, že naše univerzita jejich argumenty slyší a reaguje na ně. To souvisí s viditelností naší fakulty a vytvářením jejího pozitivního obrazu nejen mezi odborníky, ale v široké veřejnosti. Bezpečnost potravin se přece týká všech.

Fakulta veterinární hygieny a ekologie je konsolidovaným kolektivem, který je zvyklý spolupracovat, plnit termíny a opřít se tak jeden o druhého. Jsem si vědom, že dobré kolektivy v ústavech jsou základem našeho úspěchu. Ty ale stojí na jednotlivcích, na jejich schopnostech,

Ladislav Steinhauser se narodil v roce 1954 v Brně. Po ukončení Vysoké školy veterinární v Brně v roce 1979 nastoupil na Katedru hygieny a technologie potravin. Byl zástupcem vedoucího Centra hygieny potravinových řetězců IHE Brno a pracovníkem zodpovědným za výstavbu Centra IHE na VŠV. V roce 1991 založil společnost Steinhauser Tišnov – jatky a masná výroba. V roce 1996 habilitoval v oboru hygiena potravin. Byl předsedou Českého svazu zpracovatelů masa a viceprezidentem Potravinářské komory ČR. Je zaměstnán v Ústavu hygieny a technologie masa VFU Brno a garantuje provoz a výuku na fakultních jatkách FVHE. Jeho koníčkem je cestování, fotografování, myslivost a motocyklový sport.

aktivitě a ochotě jít dál, nebát se nového, často i nesouhlasu, diskuze. Jsem zvyklý být v přímém kontaktu s lidmi a nebát se říci to, co si myslím, ale ani toho změnit svůj názor. Těším se na tuto práci. Víím, že nastávající období nebude po ekonomické stránce lehké, jsem ale přesvědčený, že společně uspějeme.

Přeji osobní úspěch pedagogickým a vědeckým pracovníkům, radost i z drobných úspěchů a sílu překonávat překážky. Naším absolventům přeji dobrý vítr do plachet. Na jejich úspěchu je přece postavena každá úspěšná škola, každý úspěšný učitel, také celá naše fakulta – naše společná práce.

■ text: **Ladislav Steinhauser**
foto: archiv autora

Biologové naší univerzity bádají v Kostarice

V článku, který přibližuje historii i současnost Ústavu biologie a chorob volně žijících zvířat (Literák I.: Ústav biologie a chorob volně žijících zvířat. *Vita Universitatis* 6/2009), byly zmíněny četné zahraniční kontakty akademických pracovníků našeho ústavu. Příkladem dlouhodobé úspěšné zahraniční spolupráce je výzkum avifauny a ektoparazitů ptáků Kostariky. Tato spolupráce začala v r. 1998 terénním sledováním avifauny v řadě národních parků Kostariky, které uskutečnili z našeho ústavu prof. MVDr. Ivan Literák, CSc. a doc. MVDr. Jiří Klimeš, CSc. Na poznatky získané v r. 1998 jsme navázali dalším studijním pobytem v r. 2004. Při tomto pobytu jsme se zaměřili na studium ektoparazitů ptáků ve dvou nížinných národních parcích (NP) – NP Hitoy Cerere a NP Barbillá. Tohoto pobytu se účastnil prof. Literák s MVDr. Martinem Havlíčkem, absolventem naší univerzity, který v té době pracovně působil na Veterinární fakultě Univerzity v Brisbane v Austrálii a v Austrálii úspěšně působí dosud, a Ing. Miroslavem Čapkem, CSc., z Ústavu biologie obratlovců (ÚBO) AV ČR v Brně. S odkazem na výsledky pobytu v Kostarice v r. 2004 se podařilo získat prostředky na tříletý projekt Grantové agentury Akademie věd České republiky na roky 2009–2011 s názvem Ektoparaziti na ptácích horských biotopů Kostariky: ekologie, biodiverzita a genetik. Prostředky získal prof. Literák společně s RNDr. Oldřichem Sychrou, PhD. z našeho ústavu, s Ing. Čapkem z ÚBO AV ČR a s Mgr. Janem Štefkou z Parazitologického ústavu Biologického centra AV ČR v Českých Budějovicích, který nyní zároveň pracuje ve Velké Británii v entomologickém oddělení londýnského Natural History Museum. Díky tomuto grantu jsme v létě 2009 pobývali výzkumně na dalších dvou lokalitách ve středních horských polohách Kostariky – v NP Tapantí a v NP Rincón de la Vieja. Dlužno poznamenat, že při všech studijních pobytech v Kostarice jsme velmi intenzivně spolupracovali s MVDr. Bernardem Calvem Rodríguezem, naším absolventem, který se v Kostarice narodil.

Krásná země ve Střední Americe

Kostariku považujeme za jednu z nejkrásnějších exotických zemí tropů. Ačkoliv se jedná o zemi jen o málo větší

■ Interiér tropického pralesa v národním parku Tapantí

než Slovensko, je v ní možné se seznámit s nejrůznějšími typy tropického prostředí, s deštnými pralesy, nádhernými plážemi, aktivními vulkány i vysokohorským páramem. Rozloha Kostariky je 51 000 km² a ve stredoamerické šíji sousedí na severu s Nikaraguou a na jihu s Panamou. Východní pobřeží v délce 212 km omývá Karibské moře, západní pobřeží v délce 1 016 km Tichý oceán. Kostarika leží v tropické oblasti jen 8–11° severně od rovníku. Ke kontinentální Kostarice patří také Kokosový ostrov ležící v Pacifiku 500 km jihozápadně od pobřeží.

Od nikaragujských hranic až po hranice s Panamou se středem země táhne hornatý pás Kordiller (Cordillera), který zemi podélně rozděluje na dvě části. Na severozápadě začíná hornatý pás vulkány, které tvoří Cordillera de Guanacaste, a jež dosahují až 2 028 m. n. m. (Volcán Miravalles). Jihovýchodním směrem se pak Kordillery zvyšují přes Cordillera de Tilarán do Cordillera de Talamanca, kde se nachází nejvyšší hora Kostariky Cerro Chirripó s výškou 3 820 m. Změny nadmořské výšky jsou jednou z důležitých determinant ekologické různorodosti.

Dalším zdrojem této různorodosti je odlišný charakter nížinných oblastí na karibském a pacifickém pobřeží. Karibské pobřeží je poměrně přímé s písčitými plážemi, bažinami a mangrovy. Pacifické pobřeží je naopak mnohem skalnatější s četnými zálivy a poloostrovy. Pacifické pobřeží je v severní části porostlé tropickým suchým opadavým pralesem a mangrovy. Na jih odtud, zejména na poloostrově Península de Osa, se rozkládá tropický nížinný deštný prales, který má ovšem jiný charakter než deštné pralesy na karibském pobřeží.

Klima v Kostarice je typicky tropické – rozdělené na období sucha (od prosince do dubna) a období dešťů (zbytek roku). Teplota se během roku příliš neliší, větší vliv než roční období na ni má nadmořská výška. V hlavním městě San José, které se nachází ve výšce 1 150 m n. m., se pohybují teploty v rozmezí 15–26 °C. Na karibském pobřeží jsou obvykle teploty 21–30 °C, na pacifickém pobřeží jsou teploty ještě o 2–3 °C vyšší, ale je zde (zejména na severu) nižší vlhkost než na karibském pobřeží.

Druhovú diverzita rostlin a živočichů

Díky různorodým přírodním podmínkám žije v Kostarice přes její malou rozlohu velký počet druhů živočichů a podobně rozmanitá je i flóra. Právě biodiverzita láká do Kostariky milovníky přírody z celého světa.

Atraktivní skupinu zvířat představují savci, kterých zde bylo zaznamenáno přes 200 druhů. Návštěvníci národních parků se jistě setkají s některým ze čtyř druhů opic. Žije tam vřešťan plástíkový, chápan středoamerický, malpa kapucínská a vzácně také kotul rudohřbetý. Vřešťani jsou častěji slyšet než vidět. Jejich hlas se nese na velkou vzdálenost a mnozí návštěvníci nemohou uvěřit, že tak zvučný hlas vydává opice. Ve větvích stromů je také možné pozorovat lenochody. Poměrně hojný je tříprstý lenochod hnědokrký, kterého lze vidět častěji i proto, že je také denním zvířetem. Vzácněji se vyskytuje dvouprstý lenochod krátkokrký, který je zvířetem nočním. Ze tří druhů mravenečníků je nejhojnější stromový mravenečník mexický. Z dalších savců se občas podaří pozorovat pásovce devítipásého, vačici opossum, mývaly, skunky, veverky, agutiho středoamerického, prasatům příbuzné pekari a netopýry. Snem milovníků přírody je alespoň na okamžik zahlédnout tapíra středoamerického nebo některou kočkovitou šelmu, nejlépe jaguára, pumu nebo ocelota.

■ Smrtelně jedovatý křovínář ostnitý *Bothriechis schlegelii*

■ Jeden z vyšetřovaných ptáků – atraktivní tyranovec královský *Onychorhynchus coronatus*

■ Nejfotografovanější žába světa – listovnice červenoooká *Agalychnis callidryas*

■ Létající drahokam – horský kolibřík ohnivobradý *Panterpe insignis*

Ptáků je v Kostarice kolem 850 druhů, což je víc než v Evropě nebo celé Severní Americe na sever od Mexika. Jedinečná druhová rozmanitost ptáků a jejich poměrně snadná pozorovatelnost je důvodem toho, že Kostarika se stala cílem mnoha milovníků a pozorovatelů ptáků. Na turisty zaměřené ornitologicky je připravena řada cestovních kanceláří, které organizují skupinové ornitologické výpravy. Ale i na neorganizované ornitology čekají individuální průvodci, poskytující za úplatu cenné informace o místních druzích. Pro Středoevropana jsou zvláště zajímavými ty skupiny ptáků, které se v Evropě nevyskytují. Jedná se např. o papoušky (v Kostarice jich žije 16 druhů, mezi nimi i dva velké druhy ara arakanga a ara zelený), kolibříky (51 druhů), trogony (12 druhů) s nejproslulejším ptákem Kostariky kvesalem chocholatým, tukany (6 druhů), ale také klouzálky, mravenčíky, pipulky, kotingy se zvonovcem trojhroutým a vranuchou středoamerickou, tyranu, lesnáčky, vlhovce a tangary.

Fascinujícími skupinami živočichů Kostariky jsou také obojživelníci a plazi. Celkem 150 druhů obojživelníků zahrnuje i tři druhy žab, které celý životní cyklus tráví na stromech. Vajíčka kladou do vody zachycené v korunách stromů mezi

■ Jeden z velkokvětých druhů orchidejí – také diverzita rostlin je v Kostarice vysoká

listy bromélií. Pozoruhodné jsou drobné žabky z čeledi Dendrobatidae, které vylučují jed kožními žlázami a patří mezi nejpestřeji zbarvené žáby. Jed z těchto žabek byl dlouho používán pralesními indiány k napouštění hrotů šípů. V nížinných oblastech je i kolem lidských obydlí možné zvláště v noci pozorovat ropuchu obrovskou, dosahující velikosti až 20 cm a hmotnosti 1,2 kg.

Z více než 200 druhů kostarických plazů tvoří hadi asi polovinu. Určité nebez-

pečí představuje deset druhů jedovatých hadů, z nichž největší respekt budí křovínář sametový, křovínář ostnitý a největší neotropický jedovatý had křovínář němý. Obavy vzbuzují i krokodýli a kajmani obývající větší nížinné řeky a bažiny. Pozornost návštěvníků Kostariky poutají mořské želvy a z nich asi nejvíc kožatka obrovská. Tato největší želva světa dorůstá délky až 2 m, šířky 1,5 m a nejtěžší jedinec vážil 900 kg. Ovšem i menší plazi, jako leguáni, gekoni, anolisové a přede-

vším bazilišci přebíhající vodní hladinu stojí za pozorování.

Ochrana přírody

Národní parky se začaly zřizovat v 60. letech. Nyní existuje asi 50 území se statutem ochrany přírody – národní parky, rezervace a jiná významná místa. Tato území představují asi 12 % rozlohy Kostariky a další oblasti pro ochranu přírody se plánují. Navíc je určitý rozsah ochrany přírody zabezpečen v ochranných pásmech národních parků a rezervací, jako jsou chráněné lesy a indiánské rezervace. Celkem to představuje asi 27 % rozlohy území Kostariky.

Ke státům chráněným územím je pak nutno připočítat ještě alespoň 20 privátních rezervací, které chrání původní biotopy a lze je navštívit stejně jako státem chráněná území. V současné době je snaha spojovat některá chráněná území systémem biokoridorů a vytvářet tak jakési megaparky. První takový projekt se úspěšně podařilo realizovat v pohoří Cordillera de Talamanca na hranicích s Panamou, kde vznikla rozsáhlá mezinárodní biosférická rezervace La Amistad.

Většinu národních parků je možné navštívit bez zvláštního povolení, pouze do

mohou pohybovat. Pohybovat se mimo tyto stezky je pro návštěvníky národních parků nejen nepraktické z hlediska pozorování zvířat, ale také nebezpečné. V nepřehledných pralesích může totiž člověk neznalý místních poměrů snadno zabloudit.

Nejvíce nám imponovalo, že pokud některé území získá statut národního parku, pak se na tomto území rozvíjí mimo vlastní ochrannářskou činnost pouze dvě aktivity – vědecký výzkum a řízená turistika (ekoturistika). Lov nebo těžba dřeva jsou jednoznačně zakázány. Ve velkých špatně střežitelných parcích bývá problémem pytláctví. Na mezinárodní úrovni je Kostarika dávana za příklad v ochraně přírody. Systém ochrany přírody je považován za nejlépe propracovaný v Latinské Americe, přestože byl konstituován teprve nedávno. Klíčovým momentem v ochraně přírody Kostariky bylo to, že místní obyvatelé pochopili, že ochrana přírody je pro ně v dlouhodobé perspektivě výhodná jako zdroj příjmů.

Farmy, které na svém území ponechají lesní porost a poskytují ubytování a ostatní služby zahraničním turistům včetně nabídky průvodců, vykazují vyšší zisky než

děli jsme především řadu druhů ptáků. Intenzivně jsme pátrali po skrytě žijící a v jiných zemích velmi vzácné volavce agami. Ve dne se nám ji nalézt nepodařilo. S obrovským štěstím jsme ale jednu nocující našli při noční projížďce jednoho říčního ramene.

K nejzajímavějším zážitkům patřily noční pochůzky, kdy jsme ve světle baterky pozorovali zemní kraby, pavouky s vrhacími sítěmi i impozantní bičovce. Nejméně polovina obyvatel pralesa je totiž aktivní pouze v noci a ve dne se s nimi nemáme šanci setkat. Patří k nim např. většina druhů savců, hadů a bezobratlých. Nejhojnějšími živočichy tropického pralesa jsou mravenci. Z nich nejnápadnější byli mravenci atta, proudící v zástupech po lesních stezkách a transportující do svých rozsáhlých podzemních mravenišť úkroky listů.

Největší zážitek nás ovšem čekal při zpáteční cestě. Když jsme se v odpoledních hodinách vraceli motorovým člunem do Moínu, záhy po vyjetí ze správního centra NP Tortuguero jsme zcela nečekaně narazili na jaguára, který se snažil přelapat z jedné strany vodního kanálu na druhou. Jaguár v naší bezprostřední blízkosti doplaval na břeh a třemi plavnými skoky zmizel

■ Jak udržitelně chránit své přírodní bohatství – státem organizovaná výchova indiánů kmene Bribri

některých rezervací je vstup možný jen po předchozí domluvě a na povolení. Obvyklý poplatek ve státních národních parcích je 8–10 dolarů za osobu a den. Většina národních parků je vybavena místy pro kempování, kde je možné postavit stan a kde bývá i nejnужnější sociální zařízení včetně pitné vody. Větší návštěvnost je pochopitelně v dostupnějších národních parcích, zvláště v okolí hlavního města, než v těch odlehlejších.

V každém národním parku funguje systém stezek, po kterých se návštěvníci

farmy, které prales přeměnily na pastviny pro skot nebo plantáže.

Zápisky z cest

Do centra NP Tortuguero jsme pronikli na motorovém člunu s policejní hlídkou z Moínu, který se nachází poblíž významného přístavu Limón. V blízkosti správního centra parku i u terénní základny Jalova je sice krátká stezka pro turisty, ale většinu živočichů i rostlin jsme v NP Tortuguero pozorovali právě z člunu. Vi-

■ V odlehlých místech Kostariky je kůň stále významným dopravním prostředkem

v hustém pralesu. Průvodce Fabio, který nás doprovázel, tvrdil, že již pět let jezdí denně člunem po zdejších vodních kanálech, ale jaguára viděl stejně jako my poprvé...

NP Vulkán Arenal se nachází v severní části kostarického vnitrozemí v pohoří Cordillera de Tilarán. Vulkán dosahující výšky 1 633 m n. m. byl klidný až do r. 1968. Tehdy však začal po mohutné explozi chrlit lávu, přičemž byl příčinou úmrtí několik desítek lidí žijících v jeho blízkosti.

Přes masivní erupci zůstal vulkán v téměř dokonale kónickém tvaru. Jeho erupční aktivita přetrvává v různé síle do současnosti a vulkán Arenal je tak jedním z míst, kde je možné, pokud to ovšem častá nízká oblačnost dovolí, pozorovat permanentní vulkanickou aktivitu včetně vytékání lávy. Nejkrásnější pohled na tuto rudou lávu je v noci. Okolí vulkánu poskytuje krásný příklad sukcesních změn na plochách dříve vyvrhlé lávy. Ta podléhá vodní erozi a je kryta nejprve pionýrskou vegetací, za níž se tlačí pralesní porosty.

Během našeho pobytu jsme zde pozorovali jak fascinující chrlení lávy, tak některé zajímavé savce a ptáky. Narazili jsme také na několik druhů terestrických velkokvětých orchidejí...

NP Palo Verde leží v nížinné oblasti kolem ústí meandrující řeky Tempisque a představuje jedno z největších zimovišť severoamerických vodních ptáků ve Střední Americe. Od září do března se jich zde shromažďují tisíce. Jedná se o mokřadní oblast s rozsáhlými sezónními záplavami v období dešťů. Jsou zde laguny se sladkou nebo slanou vodou, bažiny, podmáčené louky a mangrove. Nalézt se ale dají i suché porosty savanovitěho charakteru, opadavé i stálezelené lesy a pahorky s ostrými vápencovými skalami, z nichž je možné přehlédnout celý park. Na březích řeky Tempisque byli pozorováni krokodýli američtí dlouzí až 5 m.

Překvapení jsme byli snadnou pozorovatelností některých savců. Zblízka jsme si prohlédli jelence běloocasé, malpy kapucínské, vřešťany, nosály, mývaly severní, pekari páskované, veverky proměnlivé a mravenečníka mexického. Velmi hojní zde byli velcí leguáni střeodoameričtí...

NP Santa Rosa leží spolu se sousedícím **NP Guanacaste** v klimatické zóně suchého pacifického pobřeží. Tyto dva parky poblíž nikaragujské hranice se rozkládají v oblasti zahrnující mořské pobřeží, ale také výšky až 1 659 m n. m. (vulkán Cacao). Parky jsou známy svou velkou biodiverzitou a v současnosti v nich má svá pracoviště mezinárodní výzkumné centrum studia suchého tropického pralesa. Toto centrum je výborně vybavené a také ekonomicky velmi úspěšné. NP Santa Rosa chrání nejrozsáhlejší zbytky suchého tropického pralesa ve Střední Americe. V období sucha je většina stromů bez listů a zvířata se stahují k nepočítaným zdrojům vody. Právě v tomto období a u napajedel je možné řadu vzácných zvířat pozorovat, pokud ovšem tato napajedla zcela nevyschnou, jak tomu bylo při

Z naší terénní laboratoře – zleva doprava: nosál bělohubý *Nasua narica*, Ing. Miroslav Čapek, Dr. Oldřich Sychra

Náš absolvent MVDr. Bernardo Calvo Rodríguez při veterinární prohlídce ovce, kterou jsme následně upekli na rožni

Prof. Ivan Literák na vrcholu nejvyšší hory Kostariky

naší návštěvě. Naším velkým zážitkem bylo pozdně večerní sledování lovcích netopýřů rybožravých. Dostali jsme se do bezprostřední blízkosti skupiny těchto poměrně velkých netopýřů, kteří svými protáhlými nožkami sbírali rybky plovoucí těsně pod hladinou malé tůňky.

Synantropizace mývalů severních dosáhla v NP Santa Rosa té míry, že nám v nestrážené chvíli sežrali podstatnou část zásob a opakovaně chodili kontrolovat odpadkové koše v tábořišti...

Mořský NP Las Baulas de Guanacaste se nachází na pacifickém pobřeží poloostrova Nicoya. Zaujímá asi 500 ha země a 22 tis. ha moře, přičemž nejatraktivnějším místem je zřejmě pláž La Playa Grande. Tato pláž je totiž z celosvětového pohledu jedním z nejvýznamnějších míst, kde klade vejce největší mořská želva kožatka obrovská. Temně modré želvy kla-

dou vejce po nocích od října do března (nejvíc od listopadu do ledna). Na vrcholu sezóny klade v noci vejce někdy přes 100 těchto obrovských želv. Pláž je strážena zaměstnanci parku. Ne však proto, aby zakazovali vstup k tak výjimečnému místu kladení vajec, ale proto, aby želvy a jejich snůšky jednak chránili, jednak aby umožnili turistům zhlédnout jedinečné okamžiky kladení vajec. Návštěvníci, kteří mají zájem vidět kladení vajec, se musí ohlásit ve stanici strážců národního parku a ti za poplatek několika dolarů pořádají noční exkurze za želvami. V NP Las Baulas jsme strávili pouze 2 dny, ale odjízďdělí jsme velmi uspokojeni. Již první večer nás

průvodci z NP zavedli společně se skupinou jiných návštěvníků k mohutné kožatce, která před námi během hodiny svýma ploutvovitými nohama vyhloubila v písku jámu hlubokou asi tři čtvrtě metru. Nějakou chvíli jako by se chystala klást vejce, ale pak si to zřejmě rozmyslela a pomalu se vrátila zpět do vln oceánu. Prý se tak někdy chovají. Bezprostřední pozorování obrovské kožatky bylo ale i bez kladení vajec velkým zážitkem...

Na karibském pobřeží leží poblíž panamských hranic malý NP **Cahuita** – park s bílými písčivými plážemi lemovanými stovkami kokosových palm. Křišťálově čistá voda naráží u pobřeží na jediný korálový útes u karibského pobřeží Kostariky. Právě ten je největším lákadlem návštěvníků ve zdejších národních parku. Ploché korálové útes odděluje od pláže mělká laguna. Na velké potápění u korálového útesu jsme nebyli vybaveni. Přesto jsme k němu doplávali a alespoň s potápěčskými brýlemi a šnorchem jsme pod vodou obdivovali malou část podmořského světa. Na pevnině jsme si ale byli jistější.

Od NP Cahuita se ve vzdálenosti několika desítek kilometrů do vnitrozemí nachází poměrně málo navštěvovaná rezervace **Hitoy-Cerere**. Jedná se o území v podhůří Cordillera de Talamanca, které sousedí s oblastmi obývanými původními indiány, kam je omezen vstup, a tím je velmi ztížen průnik do centrální oblasti pohoří. Díky své zachovalosti a malé návštěvnosti se tam člověk cítí jako v pravé tropické divočině. V značně členitém terénu porostlém deštným pralesem (ročně zde padá téměř 4 000 mm srážek) protékají dravé potoky, jsou tam krásné vodopády, ale také časté sesuvy půdy...

Naše další poutí vedla napříč celou Kostarikou. Přes Kordillery a průsmyk pod vrcholem Cerro de la Muerte (hora Smrti, 3 491 m n. m.) jsme se přesunuli z karibského pobřeží až na pacifický břeh, na poloostrov Península de Osa, kde leží NP **Corcovado**.

Cestou přes hory ve výšce asi 2 000 m n. m. jsme byli místním znalcem ptáků zavedeni na místo, kde jsme mohli poprvé pozorovat možná nejnádhernějšího ptáka Kostariky a údajně i celé Ameriky – bájněho kvesala chocholatého. Nejprve jsme podle hlasu našli samce. Ten po chvíli podletěl k samici a pak už jsme měli možnost společně obdivovat celý pár.

Rozsáhlý park Corcovado na poloostrově Península de Osa leží v oblasti, kde ročně spadne až 5 500 mm srážek. Je velmi odlehlý, a proto je k jeho návštěvě nejvý-

hodnější letadlo. Při cestě autem je možno dosáhnout jeho hlavní středisko jen velmi dlouhým a namáhavým pochodem (naš případ). Celý NP představuje komplex jedinečně zachovalé přírody. Nádherné je i divoké pacifické pobřeží, kde se střídají písčité pláže a skalnaté úseky. Některé obrovské stromy dosahují výšky přes 50 m. Příkladem může být obrovská *Ceiba pentandra*, která v některých případech dosahuje výšky až 70 m. Mořské pláže lemují lesy, ve kterých se díky větší vzdálenosti od civilizace koncentruje zdejší populace tapírů stredoamerických a velkých papoušků ara arakanga. O problémech s pytláky výmluvně hovořily samopaly, které tvořily výzbroj strážců parku...

Poměrně rozsáhlý NP **Braulio Carrillo** se rozkládá v centrální horské oblasti ve vzdálenosti jen asi 20 km od hlavního města San José. Je pojmenován po tře-

jsme objevili vodní želvu klapavku a podle hlasu jsme přišli ke slunatcům nádherným, atraktivním ptákům z příbuzenstva chřástalů. Když jsme pak nehnutě odpočívali na kamenech, přímo proti nám připla-

V převážně Afroameričany obývané oblasti Limónu jsou místa, kde Bob Marley je bůh

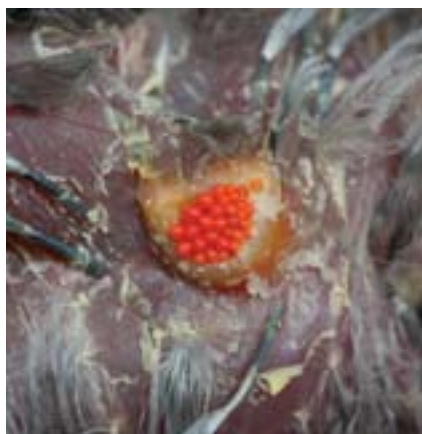
Poetický západ slunce nad pacifickým pobřežím v blízkosti národního parku Santa Rosa

tím kostarickým prezidentovi a zaujímá jednu z nejdívočejších přírodních oblastí Kostariky. Krátké stezky pro turisty jsou vybudovány jen na několika místech při silnici protínající tento NP a na okrajích parku. Kdo chce parkem projít napříč, může se pokusit absolvovat riskantní čtyřdenní náročný přechod členitým terénem s průvodcem.

Nejuspokojenější jsme ale byli až na poslední zastávce těsně za hranicí NP, v privátní rezervaci s motýlí farmou Finca El Tapir, která s územím NP sousedí. Velké zážitky nás čekaly u kamenité říčky, která územím protékala. Na krátkém úseku, kdy jsme více vyčkávali na břehu, než abychom procházeli terénem, jsme nejprve viděli přilétnout a pátrat po kořisti nádherného velkého orla ozdobného, pak

val asi 170 cm velký smrtelně jedovatý had – křovinař sametový. Tomu jsme s velkým respektem uhnuli, ale vyfotografovat se nám ho podařilo, byť díky naší rozechvělosti ne ideálně. A než jsme se z toho zážitku vzpamatovali, už se k nám korytem řeky blížilo další zvíře. Přískoky se až do naší bezprostřední blízkosti dostala velká černá kuna hyrارة...

NP **vulkán Poás** se nachází poměrně blízko od hlavního města. Je tudíž snadno dosažitelný (až k vrcholu vede automobilová cesta) a díky své atraktivitě také značně navštěvovaný. Ročně se kráse tohoto NP obdivuje na půl miliónu návštěvníků. Vulkán Poás se tyčí do výše 2 708 m n. m. Hlavní kráter pod vrcholem má obvod téměř 2 km a hloubku 300 m. Na dně kráteru se rozkládá jezero s horkou tyrkysově

Larvy roztoců trombikul druhu *Blankaartia sinnamaryi* přisáté na kůži drozda šedohřbetého *Catharus fuscater*

Všenka *Myrsidea klimesi*, Sychra 2006 z mravenčika šedoprsého *Formicarius analis*. Jméno dostala na počest a u příležitosti životního jubilea Doc. Jiřího Klimeše.

Místa našich terénních pobytů v Kostarice (červené kruhy), modře lemované kruhy představují místa, kde byli vyšetřováni ptáci na přítomnost ektoparazitů

modrou vodou s vysokým obsahem sloučenin síry. Toto jezero má průměr 350 m. V jeho blízkosti se uvolňují sirné dýmy (fumaroly), které vodu zároveň okyselují. Poslední období velké aktivity vulkánu Poás bylo v letech 1952–1954, i později však zahrozil (např. erupcí v r. 1989). Pro vegetaci parku je charakteristický horský tzv. „trpasličí“ mlžný prales, nízký, téměř nepropustný porost, v němž jsou stromy hustě porostlé epifyty, zejména broméliemi, mechy a lišejníky.

My jsme se v tomto NP zdrželi jen krátce, a to především proto, abychom obdivovali nádhernou scenerii kráteru, který co do své velikosti má mezi činnými sopkami obdobu pouze v Indonésii, kde podobných rozměrů dosahuje kráter sopky Gunung Gede...

Založení proslulé soukromé **rezervace Monteverde** umožnila malá komunita náboženských přistěhovalců – kvakerů

– z USA, kteří se v r. 1951 po svém propuštění z vězení usadili v této části Cordillera de Tilarán. Rezervace o poměrně malé rozloze (11 tis. ha) tvoří integrovaný systém s rozsáhlými chráněnými územími, která byla zachráněna díky finančním příspěvkům dětí z celého světa, a nese proto název Bosque Eterno de los Niños (Věčný les dětí). Předmětem ochrany je horský mlžný les v nadmořské výšce okolo 1 300 m. Při příjezdu ze strany vyprahlých odlesněných pacifických úbočí působí téměř jako prelud, když se těsně před dosažením hřebene náhle objeví zelená čupřina vlhkého pralesa. Rezervaci prochází kontinentální rozvodí a můžeme zde názorně vidět, jak mlhy zahalující svahy obrácené ke Karibiku na větrem ošlehaném hřebeni náhle ustupují trvale slunečnému, suchému počasí na pacifické straně.

Do údolí Peñas Blancas jsme sestoupili z rezervace Monteverde, abychom se pokusili spatřit tok jednoho z nejatraktivnějších a nejzácnějších ptáků Kostariky – vranuchy střeadoamerické. To se nám sice nepodařilo, ale pozorovali jsme několik samiček, a dokonce jsme objevili rozestavěné hnízdo, které v té době nebylo ještě popsáno...

Všechny zápisky z těchto i dalších NP, které jsme navštívili, by vydaly na publikaci podstatně rozsáhlejší, než je tento příspěvek.

Náš výzkum ektoparazitů a jeho výsledky

Výsledky našeho bádání byly publikovány zatím v osmi vědeckých článcích v časopisech Acta Parasitologica, Caribbean Journal of Science, Folia Parasitologica, International Journal of Acarology a Zootaxa. Jeden populárně vědecký článek jsme publikovali v časopise Živa. Mimo

jiné byly naší zásluhou jako druhy nové pro vědu popsány:

roztoci

- Eutrombicula costaricensis* Stekolnikov, Literák, Čapek & Havlíček, 2007
- Eutrombicula passerinorum* Stekolnikov, Literák, Čapek, Havlíček, 2007
- Eutrombicula hectochaeta* Stekolnikov, Literák, Čapek, Havlíček, 2007
- Lasioseius aquilarum* Dusbabek & Literak, 2006
- Pellonyssus cyanooides* Dusbabek & Literak, 2006
- Proctolaelaps threnetes* Dusbabek & Literak, 2007
- Proctolaelaps naskreckii* Dusbabek & Havlicek, 2007
- Proctolaelaps chalybura* Dusbabek & Capek, 2007

všenky

- Formicaphagus tyrannina* Sychra, 2006
- Myrsidea calvi* Sychra, 2007
- Myrsidea klimesi* Sychra, 2006
- Myrsidea larvatae* Sychra, 2007
- Myrsidea mcleannani* Sychra, 2006
- Myrsidea ochrolaemi* Sychra, 2007
- Myrsidea poliogasteri* Sychra, 2007
- Myrsidea souleyetii* Sychra, 2007
- Rallicola ochrolaemi* Sychra, 2007

V současné době zpracováváme materiál ze sběrů v r. 2009 a připravujeme terénní studii ektoparazitů ptáků ve vysokohorských biotopech Kostariky, kterou bychom chtěli uskutečnit v průběhu r. 2010.

■ text: **Ivan Literák, Jiří Klimeš, Oldřich Sychra**
Ústav biologie a chorob volně žijících zvířat FVHE VFU Brno
foto: Zuzana Literáková, Ivan Literák

MVDr. Bernardo Calvo R., ředitel Veterinární správy pro karibskou oblast, navštívil VFU Brno na konci ledna 2009

Děkan FaF na počátku druhého funkčního období

„Pokud jsem dostal příležitost představit své plány v dalším funkčním období, chtěl bych nejprve poděkovat za důvěru, které se mi zvolením kandidátem na děkana dostalo. Chápu to jako souhlas s pokračováním stylu řídicí práce, který je patrně většinou studentů i zaměstnanců fakulty akceptován. Ve vztahu k nim jde o vstřícný a jednotný přístup spojený s respektováním platných předpisů, transparentní systém odměňování za práci a iniciativu, podporu prohlubování jazykových znalostí pracovníků a studentů a lidský, v rámci možností spravedlivý přístup při řešení problémů. Ve vztahu k okolí jde zejména o důsledné hájení zájmů fakulty a trvání na kompetencích akademických orgánů fakulty při respektování zákonných kompetencí ostatních.

V oblasti vzdělávání je mým záměrem s pomocí zpětné vazby od kolegů i studentů dále zdokonalovat systém diferenciacie studia do šesti základních směrů pomocí strukturované nabídky povinně volitelných předmětů a zachování pružného kreditního systému. Chceme navýšit počty studentů magisterského studia v angličtině a budeme se snažit o akreditaci anglických verzí několika oborů doktorského programu. Třetí prioritou je potom rozšíření už dnes poměrně bohaté nabídky zahraničních partnerských univerzit pro studijní a výzkumné pobyty studentů.

Pracovníci fakulty už dokázali, že dovedou i velmi skromné finanční prostředky na výzkumnou činnost proměnit na kvalitní publikační výsledky. Za rok 2008 jsme získali v bodovém hodnocení výsledků výzkumu a vývoje 1 600 bodů, za něž má fakulta v roce 2010 obdržet na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumu a vývoje z fondů MŠMT tři miliony korun. Zásadní pro další rozvoj vědecké činnosti a studia DSP na fakultě bude výstavba nového Pavilonu farmacie za přispění evropských fondů. Jsem přesvědčen, že práce týmu pana doc. Bartoše spolu se vstřícným přístupem univerzity přinesou úspěch. Kromě rozšíření prostor pro výzkum a nové obory DSP dojde i k rozšíření výukových prostor a zlepšení neúnosného přetížení současného pavilonu farmacie.

Uvědomuji si, že sebelepší záměr nemá naději na úspěch bez podpory spolupracovníků a kvalitní komunikace uvnitř fakulty

Milan Žemlička se narodil r. 1949 v Ostravě. Po promoci na Farmaceutické fakultě v Bratislavě nastoupil na tamější Katedře anorganické a organické chemie jako interní aspirant a roku 1982 obhájil disertační práci. V roce 1996 přešel na Farmaceutickou fakultu VFU Brno, kde působil v Ústavu chemických léčiv. V roce 2004 habilitoval v oboru Farmakognozie; od té doby je přednostou Ústavu přírodních léčiv. V letech 2000–2006 působil jako předseda Akademického senátu univerzity, v roce 2006 byl poprvé zvolen děkanem.

Ve volném čase rád cestuje, chodí sám po odlehlých místech, fotografuje a sbírá léčivé rostliny.

i navenek. I do budoucna se chci zaměřit na zlepšení a zkvalitnění přístupu všech členů akademické obce i veřejnosti k nezkrasleným informacím o činnosti fakulty.

Věřím, že stylem své práce dávám dostatečně najevo, že jako děkan se necítím být nadřazeným panovníkem studentů a pracovníků fakulty, ale naopak jejich dočasným vedoucím, povinným hájit jejich kolektivní zájmy a přinášet jim maxi-

mální užitek. Nepochybuji, že podobně se cítí i moji nejbližší spolupracovníci. Jsem přesvědčen, že právě pravdivost v konání, vědomí zodpovědnosti a atmosféra vzájemného respektu mohou vést i v rámci celé univerzity k dobré spolupráci ve prospěch všech.“

■ text: **Milan Žemlička**

foto: archiv autora a redakce

Z činnosti lékárny

... Pacienti, i všichni ostatní, kteří zavítají do naší lékárny, nás většinou znají jako milé (někdy více, někdy méně) osoby „v bílém“, věnující se zdravotním problémům jich samotných nebo problémům jejich „němých“ přátel ...

... Co všechno je ale potřebné, abychom zabezpečili pro každého pacienta to, co je ve chvíli návštěvy lékárny nejdůležitější? Totiž – kvalitní, bezpečný a účinný lék, kompetentní radu v jeho zdravotních potížích nebo pomoc při orientaci v množství doplňkového sortimentu, který může pomoci předcházet nemocem a udržovat tělo v optimální fyzické i psychické kondici.

... Co vlastně děláme, když zrovna nevydáváme léčiva, nesloužíme radou nebo neodpovídáme na množství každodenních telefonických dotazů?

... A pak – jsou tady ještě i naši studenti ...

Přijměte proto, prosím, pozvání a poďte s námi nahlédnout i do zákulisí ...

Krátký pohled do historie

Fakultní lékárna Farmaceutické fakulty VFU Brno je zdravotnicko-pedagogické zařízení, které navazuje na odkaz bývalé Lékárny na Orlí v Brně. Jen pro připomenutí – tato lékárna vznikla již v roce 1960 jako detašované pracoviště Farmaceutické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě, i když její ideové základy byly položeny ještě v časech existence Farmaceutické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. V roce 1969, kdy vznikla Farmaceutická fakulta Univerzity Karlovy v Hradci Králové, pokračovala tato Fakultní lékárna ve své činnosti pod její záštitou až do roku 1990, kdy byla její činnost ukončena.

Vedení Farmaceutické fakulty VFU Brno se v návaznosti na tyto pozitivní zkušenosti rozhodlo za podpory vedení univerzity vybudovat zdravotnicko-pedagogické zařízení v podobě Fakultní lékárny jakožto své vlastní základny pro praktickou výuku budoucích farmaceutů přímo v areálu univerzity. Projekt vybudování Fakultní lékárny vycházel z původní myšlenky praktické výuky studentů přímo pedagogy fakulty v co neoptimálnějších podmínkách moderně vybaveného pracoviště. Budování lékárny probíhalo současně s rekonstrukcí budovy č. 43 (Pavilon klinik malých zvířat Fakulty veterinárního lékařství), jehož je součástí a dne 26. 11. 2003 byla lékárna oficiálně a slavnostně předána do užívání. Následně pak od 1. 12. 2003 začala poskytovat zdravotnickou péči pro veřejnost.

Fakultní lékárna jako zdravotnické zařízení

Fakultní lékárna byla vybudována jako veřejná lékárna s odbornými pracovišti, jejímž provozovatelem je Veterinární a farmaceutická univerzita Brno, organizačně je definována jako účelové zařízení Farmaceutické fakulty VFU Brno.

Provoz Fakultní lékárny jako zdravotnického zařízení, které poskytuje komplexní lékárenskou péči, zabezpečují zdravotničtí pracovníci s odpovídajícím vzděláním a kvalifikací, které je požadováno platnou legislativou. V současné době provoz lékárny zabezpečují 4 farmaceuti (PharmDr. Simona Floriánová, PharmDr. Lenka Smejkalová, PhD., Mgr. Marek Csöllei, Mgr. Hana Lindtnerová), 2 farmaceutické asistentky (Jana Máchová, Lenka Judexová, DiS.) a 1 sanitářka (Helena Kulhánková).

■ Student při výdeji léčiv v rámci praktické části závěrečné stáže ve FL

■ Výdej léčiv ve Fakultní lékárně

Fakultní lékárna realizuje výdejní činnost pro veřejnost, výdejní činnost na žádanky pro ambulantní zařízení a ostatní odběratele, zabezpečuje přípravu léčiv a realizuje rovněž konzultační činnost. Organizačně je rozčleněna na 2 odborná pracoviště:

- a) odborné pracoviště zásob a výdeje léčiv (vedoucí – Mgr. Marek Csöllei)
- b) odborné pracoviště přípravy léčiv (vedoucí – PharmDr. Lenka Smejkalová, PhD.)

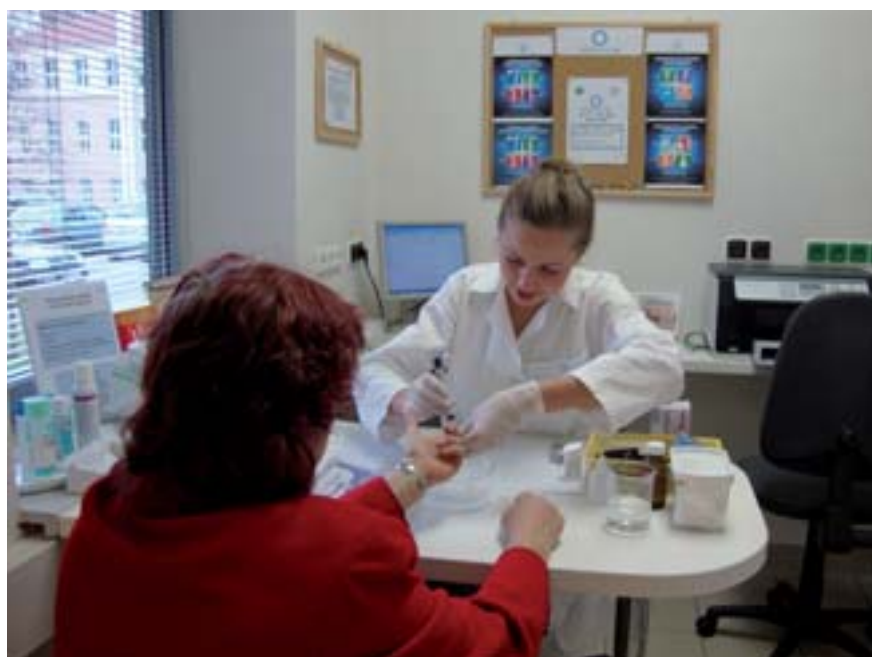
I když se jednotlivé činnosti vzájemně prolínají, přece jen každé odborné pracoviště má svoje specifika. Odborné

určuje výrobce. Teprve pak je připraveno k tomu, aby mohlo být vydáno pacientovi v režimu výdeje na lékařský předpis nebo jako volně prodejné.

Protože FL sídlí v bezprostřední blízkosti ordinací humánních lékařů (praktický lékař, gynekolog, endokrinolog, pneumolog), má v sortimentu humánní léčiva, ale také realizuje objednávky velkého množství veterinárních léčiv pro veterinární kliniky a jejich klienty. Jen pro zajišťovost, v roce 2009 zrealizovali pracovníci FL výdej na cca 25 000 receptů a 550 výdejů na žádanky jednotlivých klinik a ordinací humánních lékařů.

na slouží také pro výuku studentů v rámci demonstrace přípravy jednotlivých lékových forem. Součástí této laboratoře je místnost vybavená speciálním laminárním boxem, ve které se připravují sterilní LP. Třetí laboratoř slouží pro přípravu zkoumadel a pro vstupní analýzu surovin (léčivých a pomocných látek), které podléhají ze zákona přísné kontrole a evidenci předtím, než se použijí v procesu přípravy léčiv.

V tomto oddělení se připravují různé druhy individuálně připravovaných LP podle potřeb pacientů. Vedle běžných lékových forem (masti, krémy, pasty, prášky,

Konzultační místnost – měření glykémie za asistence studentky programu Erasmus

Galenická laboratoř – příprava želatinových tobolek

pracoviště zásob a výdeje zabezpečuje racionální objednávání humánních a veterinárních léčiv, doplňkového sortimentu, pomůcek PZT, přičemž musí velmi rychle reagovat na potřeby pacientů i jednotlivých ordinací lékařů a klinik univerzity. Objednávání probíhá většinou on-line s možností okamžitě zareagovat na požadavky pacientů (expresní objednávky lze zrealizovat i do 1 hodiny), právě díky internetovému propojení s distributory léčiv. Objednávky se uskutečňují několikrát denně v pravidelných intervalech, ale i mimořádně. Každá dodávka léčiva podle zákonných norem musí být při příjmu zkontrolována (včetně šarže a expirace), zpracována speciálním lékárenským softwarem (Mediox), dále pak již při přejímce je každé léčivo označeno kódem, cenou a pak následně uloženo do skladových prostor lékárny, přičemž je potřebné dodržovat správné podmínky skladování, které

Odborné pracoviště přípravy léčiv zabezpečuje individuální přípravu léčivých přípravků na recepty pacientů nebo žádanky jednotlivých klinik, ústavů, ordinací humánních lékařů a ostatních pracovišť.

Ačkoliv příprava léčivých přípravků není v současné době tou nejviditelnější činností lékárny, je stále nezanedbatelnou součástí farmakoterapie. Počet takto zrealizovaných receptů zdaleka nedosahuje čísel vydávaných hromadně vyráběných LP, protože samotná příprava jednotlivých lékových forem je časově velmi náročná. Pro dokumentaci objemu přípravy v naší lékárně lze dokladovat statistická čísla, která ukazují, že během roku 2009 se připravilo přes 1 200 individuálně připravených léčivých přípravků.

Odborné pracoviště přípravy je situováno v zázemí prostor FL a sestává ze 3 místností. Jedná se o dvě laboratoře pro přípravu léčivých přípravků, z nichž jed-

čípky, roztoky, kapky apod.) pro humánní účely ale reflektujeme i potřeby veterinárních lékařů a jejich pacientů. Příkladem může být příprava želatinových tobolek s obsahem různých léčivých látek, která dnes v ostatních lékárnách není zcela běžná. Kromě standardních velikostí je naše lékárna vybavena i pro přípravu tobolek velikosti č. 3 – pro většinu lékáren atypických. Tyto tobolky jsou objemově menší, lépe se podávají právě menším zvířatům. Takových tobolek lékárna připraví více než 30 000 za rok. I z tohoto důvodu za námi řada našich pacientů dojíždí z velkých vzdáleností, někteří dokonce i ze zahraničí.

Jako zajímavost tohoto pracoviště je možno uvést, že oddělení přípravy čerpá nejen z nejnovějších poznatků, které se lékárenské přípravy týkají, nýbrž má bohaté vlastní sbírky receptářů a disponuje i nejstaršími typy lékopisů.

Konzultační a poradenská činnost ve Fakultní lékárně

Významnou součástí lékárenské péče v naší lékárně je konzultační a poradenská činnost. Považujeme ji za velmi důležitou, jednak z důvodu toho, že napomáhá udržovat pozici lékárenského prostředí jako zdravotnického zařízení, rozšiřuje možnosti odborného uplatnění farmaceuta i v této oblasti, a tím přispívá k posílení jeho pozice v očích laické i odborné veřejnosti.

Poradenství probíhá ve speciálním a diskrétním prostoru konzultační místnosti a Fakultní lékárna je v současnosti schopna svým vybavením poskytnout doplňkový servis v oblasti měření tlaku, stanovení hladiny krevní glukózy, cholesterolu a triglyceridů pomocí tzv. selfmonitoringu, tj. aplikace odběrové lancety a vlastní odebrání kapky krve pacientem za přímé asistence lékárníka za dodržení přísných hygienic-

světového dne diabetu. Jen v roce 2009 se ho zúčastnilo 84 zájemců, přičemž několika z nich s naměřenou zvýšenou glykemií byla doporučena dietetická opatření a návštěva diabetologa.

Ve spolupráci s ČLK pořádá Fakultní lékárna rovněž tzv. Dny lékáren, zaměřené každý rok tematicky, např. na metabolický syndrom (měření množství podkožního tuku, tlaku krve, stanovení glykemie, triglyceridů a cholesterolu, hodnoty BMI), dále programy zaměřené na problematiku očkování, cestování nebo fotoprotekce.

Odborné poradenství a konzultační činnost nejsou v současnosti v prostředí našich lékáren ani dnes zcela běžné, proto si vážíme, že naši pacienti tyto akce registrují a účastní se jich.

Překvapením možná bude, že značná část pracovní doby, zejména vedoucího lékárníka, který organizuje, řídí, kontroluje

a odpovídá za celý provoz FL, je věnována administrativně-ekonomické činnosti. Lékárna má zákonnou povinnost každou odbornou činnost dokumentovat a tuto dokumentaci uchovávat po dobu 5 let. Vedení dokumentace, kromě jiného, je předmětem kontroly dozorových orgánů (např. SÚKL, ČLK, KÚ JMK – odbor zdravotnictví). Kromě denní kontroly správnosti vydávaných LP a náležitostí receptů (tzv. retaxace) je nutno pravidelně připravovat podklady pro fakturaci receptů a poukazů na zdravotní pojišťovny, zpracovávat dodací listy, faktury, reklamace od dodavatelů, několikrát měsíčně aktualizovat změny úhrad vybraných LP podle pokynů SÚKL, vést evidenci a dokumentaci návykových látek a prekurzorů, zajišťovat pravidelnou kontrolu a validaci všech přístrojů používaných v lékárenském provozu, přičemž tímto zdaleka nekončí výčet všech administrativních a ekonomických činností nutných k zajištění správného a bezchybného provozu Fakultní lékárny.

Fakultní lékárna jako účelové pedagogické zařízení Farmaceutické fakulty

Neméně důležitým posláním Fakultní lékárny vedle role zdravotnického zařízení je vytvářet odborné prostředí pro řízenou praxi studentů farmaceutických oborů. Lékárna je tak místem pro realizaci praktické výuky, vedené jednak pedagogy fakulty, ale i samotnými zaměstnanci FL, přičemž někteří působí jako asistenti Ústavu aplikované farmacie (PharmDr. Lenka Smejkalová, PhD., Mgr. Marek Csöllei). Odborný personál lékárny se tak přímo podílí na vzdělávání budoucích lékárníků a lékárna je plnohodnotným univerzitním pracovištěm. Koordinací výuky a probíhajících praxí na půdě Fakultní lékárny je pověřena PharmDr. Simona Floriánová.

Integrovanou součástí FL vzhledem k její výukové činnosti je tzv. vzdělávací centrum, které je tvořeno třemi základními výukovými pracovišti – ateliérem pro praktickou výuku marketingu a správné dispenzační péče, pracovištěm pro specializovanou výuku informačních technologií v lékárenství a již výše zmíněnou galenickou laboratoří pro přípravu LP. Prostory vzdělávacího centra tak přímo umožňují naplnit požadavek úzkého propojení mezi farmaceutickým studiem a samotnou praxí. Výuka ve FL je podpořena také existencí uzavřeného televizního okruhu (CCTV), který umožňuje sledovat a kontrolovat činnost studentů zejména při výdeji léčiv.

Výukové pracoviště FL pro specializovanou výuku informačních technologií v lékárenství – stáž studentů 5. ročníku

kých podmínek, tak jak to umožňuje současná legislativa. K dalšímu vybavení našeho konzultačního centra patří spirometr Micro PC, který umožňuje zhodnocení plicních funkcí pacienta. Další zajímavou možností pro naše pacienty je stanovení typu a citlivosti pleti ke slunečnímu záření.

Díky tomuto vybavení již několik let pořádáme kromě individuálních konzultací i speciální poradenské akce, a to v součinnosti s vyhlášením tzv. Světových dnů ... pořádaných WHO. Tak se naši pacienti mohou zúčastnit poradenských aktivit při příležitosti Světového dne diabetu, Světového dne astmatu, Světového dne bez tabáku, Světového dne CHOPN, dále preventivního programu Dny slunce bez rizika apod. Největší zájem zaznamenává každoročně poradenství při příležitosti

Práce v analytické laboratoři

■ Galenická laboratoř – příprava rektálních LF (lékových forem)

■ Konzultační činnost – měření plicních funkcí spirometrem

Z hlediska charakteru a délky praktické výuky studentů ve FL se jedná o krátkodobé stáže, dlouhodobé praxe, dále pak spolupodílení se studentů na konzultační a poradenské činnosti v rámci jejich diplomových prací. Ve FL probíhají rovněž ve spolupráci s ÚAF odborné semináře zejména z předmětu Lékárenství.

Hned druhý rok po zahájení provozu ve FL jsme mohli na praxi přivítat první studenty. V rámci harmonizace curricula pětiletého magisterského studijního programu studia farmacie v souladu s evropskou směrnicí, která zavedla povinnost 6měsíční praxe studentů pátých ročníků, byla fakul-

tou stanovena podmínka, že pro započtení této praxe je nutné úspěšné absolvování odborné dvoudenní stáže ve Fakultní lékárně. Praxe probíhá pravidelně každý den v průběhu ledna až března, účastní se jí všichni studenti 5. ročníku a během stáže musí prokázat svou teoretickou i praktickou připravenost pro jejich budoucí působení v zařízeních lékárenské péče.

V roce 2008 se Fakultní lékárna poprvé zapojila do vzdělávacího programu ERASMUS a rozšířila tak počet pracovišť univerzity, která poskytují zázemí pro stáže zahraničních studentů. První studentkou tohoto půlročního programu byla Lucia

Irene Juarez Valle z Universidad de Salamanca ve Španělsku. Student programu ERASMUS se stává po celou dobu 6 měsíců plnohodnotným členem pracovního týmu a podílí se na všech odborných činnostech v lékárně. Protože tato spolupráce studentů a pracovníků FL se ukázala více než přínosná, od září 2009 absolvují v rámci tohoto programu svou půlroční praxi v naší lékárně hned studentky dvě – Esther Valero z již výše zmíněné univerzity ve Španělsku, a Goda Vyrtaitaitė z University of Medicine Kaunas v Litvě. Jednou týdně zde praktikuje i další litevská studentka Rasa Kalėdaite.

V létě roku 2009 měla naše lékárna jedinečnou příležitost stát se hostitelskou lékárnou výměnného programu Mezinárodní federace studentů farmacie (IPSF), kdy v rámci projektu CEEPUS poskytla zázemí a představila prostředí českého lékárenství dvěma studentům z Univerzity lékařství a farmacie Iuliu Hatieganu v rumunském Kluž-Napocca.

Závěr

Závěrem možno nahlédnout ještě do zcela nestandardních činností a aktivit, ve kterých se kolektiv FL v roce 2009 angažoval.

Jednou z nich bylo poskytnutí prostor a spoluúčast při organizaci soutěže studentů farmacie v komunikačních dovednostech – „Mistrovství v lékárenské komunikaci“, konané v dubnu 2009. Soutěž probíhala v ateliéru pro praktickou výuku marketingu a správné dispenzační praxe za hojné účasti studentů, porotců, představitelů fakulty i novinářů.

Zcela novou činností pro nás, pracovníky FL, byla možnost zapojit se s týmem dalších specialistů do procesu klinického hodnocení léčiva (tiotropium bromide) v rámci mezinárodní klinické studie BI 205.385-POET ve spolupráci s plicní ambulancí MUDr. Evy Burdové. Díky tomu jsme získali představu o dalších možnostech uplatnění farmaceutů.

O tom, že všichni zaměstnanci FL se snaží přistupovat ke své profesi a každodenním rozmanitým povinnostem velmi zodpovědně, svědčí snad i to, že právě v těchto dnech dostal kolektiv lékárny Certifikát ČLK za stoprocentní účast všech farmaceutů na celoživotním kontinuálním vzdělávání. Tato skutečnost zajišťuje, že chceme být a jsme připraveni poskytovat našim pacientům co nejkvalitnější lékárenskou péči.

■ text: **Mgr. Hana Lindtnerová**
vedoucí FL

foto: archiv FL

Oddělení kontroly, ostrahy, BOZP a PO

Oddělení kontroly, ostrahy, BOZP a PO sídlí zatím v budově č. 5. Obsazení oddělení je jedním pracovníkem. V dohledné době bude přestěhováno do budovy vrátnice u vchodu do areálu VFU.

Oddělení zabezpečuje vydávání vjezdových čipů pro zaměstnance VFU, zabezpečuje systém uzavření budov výdejem záložních klíčů odpovědným osobám, likvidaci pojistných událostí souvisejících s činností VFU.

Oddělení dále provádí na základě rozhodnutí kolegia rektora v průběhu roku kontroly finančních výdajů ve třech vytipovaných ústavech či klinikách, vždy po jedné ze tří fakult. Zaměřením je především na doložení uskutečněných výdajů, doložení příslušnými doklady a schválení odpovědnými osobami. Zároveň na základě přidělení rozpočtových prostředků prověřit dodržování rozpočtové kázně.

Ostrahu areálu zabezpečuje bezpečnostní agentura TK Securit. Činnost ostrahy začíná již u samotného vjezdu do areálu VFU. Mnohým návštěvníkům nebo klientům, kteří přejíždějí či přicházejí na VFU, poskytuje službu na vrátnici informace o umístění kliniky či ústavu, který hledají. Vzhledem k tomu, že vjezd od areálu je zpoplatněn, regulují i pohyb vozidel po areálu. V současné době je situace ztížená zvýšeným pohybem vozidel stavebních firem, které se podílí na probíhající výstavbě v areálu VFU. Pravidelné obchůzky ostrahy

po areálu VFU jsou směřovány na zabezpečení budov zvláště pak v nočních hodinách a zjištění pohybu osob, které v areálu nemají co pohledávat. V denních hodinách je v areálu VFU velký pohyb osob, což z hlediska bezpečnosti a ochrany majetku znamená značné nebezpečí. Stále se vyskytují osoby, které v areálu VFU hledají všechno, ale vzdělání nikoli. Uzamykání kanceláří v poslední době i přesto, že zámky na dveřích jsou opatřeny koulemi, je nasnadě, protože pro osoby vnikající do takto zabezpečených místností je naprostou hračkou.

Každý rok jsou hlášeny drobné ztráty osobních věcí, které byly ponechány v šatnách či na stolech v otevřených kancelářích bez dozoru. Neopatrnost v ukládání osobních věcí je přímo pobídkou pro osoby, které se pohybují po budovách VFU, aniž by si jich kdokoli všiml, k jejich odcizení. Těmto osobám stačí okamžik a kabelka, peněženka, batoh změni majitele, kterému pak zůstávají jen oči pro pláč. Škody mnohdy nemusí být vysoké, ale starosti o opatření nových občanských, řidičských průkazů, platebních karet, jsou o to vyšší. Odcizené peněženky se občas podaří někomu nalézt a vrátit je majiteli, ale takové případy jsou pouze výjimkou. V posledním případě byla peněženka studentky nalezena bezdomovcem na hlavním nádraží v Brně v odpadkovém koši a ten ji donesl až na VFU. Drzost osob, které se snaží v současné době něco zcizit, je značná a vniknout

třeba do kanceláře, jejíž majitel je právě na obědě, je pro ně dílem okamžiku.

Stejně na tom jsou i zaparkovaná vozidla v areálu VFU. Parkování je placené, ale nikoli hlídané, a proto je třeba, aby si každý majitel zabezpečil a nevystavoval věci ve vozidle na odiv ostatním. V loňském roce byla několikrát vykradena vozidla u kliniky chorob koní, kde majitelé zanechali vozidla dokonce odemčená ve snaze postarat se o pacienta, kterého dovezli. Osoby, které odcizí věci ať už v kancelářích, na chodbách, v šatnách či vozidlech, pak mizí co nejkratší cestou z areálu. Přestože v areálu jsou pouze dva vchody, je mnohdy snaha u některých osob, a mnohdy i zaměstnanců, zkrátit si cestu přes oplocení. Za dva roky mého působení se podařilo ukončit v oplocení činnost několika volných průchodů, které umožňovaly nekontrolovatelný pohyb osob. V současné době se i mezi zaměstnanci najdou jednotlivci, kteří jsou s tímto nespokojeni. Přelézáním oplocení však dávají návod k tomu, jak se dostat do areálu a stejně tak jej nepozorovaně opustit.

Bezpečnost o ochrana zdraví při práci je pravidelně kontrolována a opatření k nápravě jsou přijímána okamžitě, aby se tak zabránilo možnému vzniku úrazů.

■ text: **ing. Miroslav Kořán,**
vedoucí oddělení

foto: M. Petrová

Specifický vysokoškolský výzkum prováděný studenty

Se začátkem roku 2010 došlo k posílení postavení studentů při provádění výzkumné činnosti související s jejich vzděláváním. Byla vydána nová směrnice, která upravuje pravidla pro poskytování účelové podpory na projekty výzkumu prováděné studenty při uskutečňování akreditovaných doktorských nebo magisterských studijních programů a který je bezprostředně spojen s jejich vzděláváním (specifický vysokoškolský výzkum) na Veterinární a farmaceutické univerzitě Brno.

Činnosti spojené se specifickým vysokoškolským výzkumem budou svěřeny komisi nazvané Interní grantová agentura VFU Brno. Ta bude složena z devíti členů, a to dvou zástupců z docentů nebo profesorů každé fakulty, dvou externích členů a předsedy – prorektora pro vědu, výzkum a zahraniční vztahy.

IGA VFU Brno prostřednictvím svého předsedy vyhlásí soutěž o účelovou podporu na specifický vysokoškolský výzkum na VFU Brno pro příslušný kalendářní rok nebo jeho část. Řešitelé budou podávat návrhy projektů podle pravidel určených IGA VFU Brno.

Návrh projektu bude pro jeden kalendářní rok s maximální výší podpory 500 000 Kč a bude muset obsahovat zejména název projektu, vymezení řešitelského týmu s určením řešitele projektu a akademického pracovníka odpovědného za čerpání prostředků, a případných dalších členů řešitelského týmu, vymezení cíle projektu, popis metody řešení projektu, předpokládané výsledky projektu, rámcový název článku a název vědeckého nebo odborného časopisu, v němž se předpokládá publikace dosažených výsledků. Součástí návrhu projektu bude muset být vymezení způsobilých nákladů na řešení projektu v členění zejména na: náklady na pořízení hmotného majetku, osobní náklady, včetně stipendií, kde podíl osobních nákladů (včetně stipendií), spojených s účastí studentů doktorského nebo magisterského studijního programu jakožto řešitelů nebo dalších členů řešitelského týmu na řešení projektu, na celkových osobních nákladech musí být více než 60%, náklady na pořízení nehmotného majetku, další provozní náklady, náklady na služby a doplňkové náklady.

Za odbornou úroveň projektu bude odpovídat řešitel. Řešitelem projektu bude moci být student doktorského studijního

■ Výzkum ve spolupráci se studenty pod vedením prof. Pikuly

programu, v takovém případě bude muset být druhým členem řešitelského týmu školitel řešitele. Řešitelem projektu bude moci být také akademický pracovník VFU Brno, v takovém případě bude muset být druhým členem řešitelského týmu alespoň jeden student doktorského studijního programu nebo jeden student magisterského studijního programu. Dalšími členy řešitelského týmu budou moci být další studenti doktorského nebo magisterského studijního programu, akademičtí pracovníci, vědci, výzkumní nebo vývojoví pracovníci VFU Brno. Počet studentů doktorského nebo magisterského studijního programu v řešitelském týmu bude muset být alespoň roven počtu ostatních členů řešitelského týmu.

Návrhy projektů bude hodnotit IGA VFU Brno. IGA VFU Brno pro posouzení návrhu projektu určí dva oponenty. Konečné hodnocení projektů provede IGA VFU Brno a stanoví jednoznačné pořadí návrhů projektů pro každou fakultu, respektive celoškolské pracoviště, zvláště. O přijetí nebo nepřijetí návrhu projektu bude rozhodovat IGA VFU Brno. Počet přijatých projektů a výše přidělených finančních prostředků bude limitována finančními prostředky přidělenými rozpočtem VFU Brno.

Po přijetí projektu bude řešitel se svým týmem řešit projekt podle podaného návrhu a v rozsahu finančních prostředků a podle

pravidel stanovených pro IGA VFU. Řešitel bude povinen ukončit řešení projektu do doby stanovené IGA VFU Brno, nejpozději však do konce kalendářního roku, na který mu bude projekt přidělen. Řešitel projektu vypracuje závěrečnou zprávu o průběhu řešení projektu ve formě stanovené IGA VFU Brno. Výsledkem projektu bude muset být také publikace ve vědeckém nebo odborném časopise přijatá k zveřejnění nejpozději do 12 měsíců od ukončení projektu.

Projekty budou hodnoceny IGA VFU Brno. Na základě hodnocení jednotlivých projektů rozhodne IGA VFU Brno o klasifikaci projektu ve stupnici splněn, splněn s výhradou, nesplněn. Povinností řešitele bude účastnit se případné obhajoby řešeného projektu nebo konference uspořádané k projektům IGA VFU Brno.

Nová pravidla pro specifický vysokoškolský výzkum prováděný studenty včetně posílení výše prostředků určených přímo na konkrétní projekty významně posilují postavení studentů ve vědecké a výzkumné činnosti univerzity a otevírají další možnosti badatelské činnosti studentů v rámci jejich vzdělávání na Veterinární a farmaceutické univerzitě Brno.

■ text: **Vladimír Večerek,**
rektor
foto: archiv prof. Pikuly

Adventní koncert se odehrál ve znamení jazzu

■ Breeze Band Jiřího Suchého

■ Kapelník Jiří Suchý a prof. Alfred Hera při společném vystoupení

Život je jako jazzová trubka, když do ní nefoukáš, nic z ní nevyjde.

Luis Armstrong

„Budete letos před Vánoci opět pořádat nějaký koncert?“ Takových dotazů jsme od podzimu slyšeli dost. Jarní a adventní koncerty jako nová tradice? Výborný nápad. A čím různorodější žánr, tím lépe. Předloni jsme si předvánoční čas zpřijemnil s Kontrabasovým orchestrem, jaro jsme pak přivítali muzikálovými melodiemi v podání Yvetty Blanarovičové.

A tak se i v loňské době adventní, 15. prosince, konal podruhé (a zcela jistě ne naposledy) koncert pro všechny zaměstnance, studenty i přátele Veterinární a farmaceutické univerzity. Pozvání vystoupit v aule univerzity přijalo jazzové těleso Breeze Band Jiřího Suchého, jehož domácí scénou je kavárna Savoy, a která je veterinárnímu publiku známá především z tradičních plesů. Pokud někdo z návštěvníků přicházel na koncert s obavami, zda se mu vůbec tento žánr hudby bude líbit, pak jeho nejistotu rozptýlily hned první tóny. Kapela odehrála jazzem, blues a swingem našlápnutý koncert, kde nechyběly hity takových autorů

a interpretů jako Luis Armstrong, Glenn Miller, Billy Preston, Cole Porter, Duke Ellington, Frank Sinatra a aula se rozezvučela songy White Christmas, Blueberry Hill, You are so beautiful, Moonlight Serenade a spousty dalších. Nespoutaný rytmus jazzu vybízel a přímo sváděl k tanci (který se částečně realizoval podupáváním do rytmu a rozvlněním sedadel auly). Atmosféru umocnily nejen výkony kapelníka Jiřího Suchého, jenž se se saxofonem zcela jistě narodil, ale také sólistů – zpěvačky Evy Michnové (semifinalistky soutěže X faktor) a Jaroslava Zvoníka. A co teprve v závěru, když ve hře na saxofon doslova zazářila známá osobnost veterinární obce, prof. Alfréd Hera. Tak živelné vystoupení nenechalo nikoho v klidu a emocemi nabitý sál ocenil hodinové vystoupení celého ansámblu opravdu mohutným potleskem.

Adventní koncert tak byl snad pro každého příjemným zastavením v hektické předvánoční době a po vzoru Škvoreckého hrdiny Dannyho třeba i objevením nové lásky – vášně k jazzu. Tak na příštím, tentokrát již „tradičním“ jarním koncertu na viděnou!

■ text: **B. Šolcová**
foto: dr. Brauner

Mínus dva

K ukončení funkčního období rektora a děkanů Veterinární a farmaceutické univerzity Brno pozval rektor univerzity dne 26. ledna 2010 vědeckou radu, akademický senát, správní radu, přednosty ústavů a klinik a celý profesorský a docentský sbor a další zaměstnance univerzity na společné setkání do Divadla Bolka Polívky na představení Mínus dva. Divadelní kus francouzského dramatika Samuela Benchetrita představilo společně Divadlo Bolka Polívky a Divadlo Štúdio L+S Bratislava v režii Juraje Nvoty. Herecký koncert Bolka Polívky a Milana Lasicí doplnila svým výkonem Jitka Čvančarová a Martin Hofman. Hořká komedie o poslední cestě dvou starců, kteří na útěku z nemocnice dochází přes osudy jiných k naplnění osudů vlastních protknutá melancholickým humorem, přivádí k zamyšlení nad podstatnými součástmi lidského života.

Většina přítomných se určitě dobře bavila, věřme proto, že se obdobné setkání podaří uskutečnit i v dalším období.

■ text: **redakce**
foto: J. Šolc

Vernisáž výstavy Jiří Latini – Soukromá grafická tvorba

Dne 8. prosince loňského roku se konala v univerzitní knihovně naší školy vernisáž výstavy Jiří Latini – Soukromá grafická tvorba, která byla motivována 35. výročím působení autora na VFU Brno.

Bylo a stále je (neboť výstava v uvedených prostorách je stále ke zhlédnutí) velmi poutavé vidět díla vzniklá při soukromé tvorbě a nahlédnout do duše umělce prostřednictvím jeho grafiky, které nechybí hloubka, provázanost a ani originální výraz. Přestože se mnohdy jedná o díla drobná, z hlediska jejich výpovědi tomu tak rozhodně není. Vernisáž navštívili dva profesoři výtvarné školy a bývalí pedagogové Jiřího Latini, prof. Šindler a prof. Fuksa. Výtvarně společenské a kulturní setkání zahájila PhDr. Jana Slámová, vedoucí Studijního a informačního střediska, která přivítala přítomné hosty a vyzvala dr. Pavla Braunera, aby na tomto slavnostním setkání promluvil. Ten ve svém projevu uvedl:

„Pro správné vnímání vystavovaných děl je samozřejmě třeba znát jejich názvy, okolnosti vzniku i účel, pro který byla vytvořena. Nejen to, pro pochopení tvorby Jiřího Lati-

ni je třeba se také seznámit s jeho biografickými údaji, aby si člověk dokázal dotvořit pohled na umělce, jenž se nám v tomto předvánočním čase představuje zde v univerzitní knihovně, která již tradičně dobu adventní zkrášluje pořádáním různých výstav. Ta dnes zahajovaná jako další kamínek v krásném náhrdelníku umocňuje dojem z nádherného dekoltu výtvarných setkání. Dmoucími řadry toho dnešního jsou grafická díla, vyjadřující citlivou duši autora, jeho um zvládat nejrůznější grafické techniky, kombinovat je a vytvářet barevný obraz znějící jako ten nejkrásnější akord sonáty.

Cesta k takovému projevu nebyla snadná, ani krátká, ani přímá a její délka byla snad předurčena již na samotném jejím začátku. Před 57 lety daly sudičky do vínku autorovi dnešní výstavy dovednost vyjádřit jeho pocity výtvarnou formou. K věnovanému talentu mu však nebylo dopřáno získat v patřičné době potřebné vzdělání. Po ukončení základní školy nebyl bohužel přijat na Střední umělecko-průmyslovou školu v Brně a vystudoval Střední zemědělskou školu v Kloboukách.

Při zaměstnání vystudoval Vysokou školu zemědělskou v Brně a jeho touha získat výtvarné vzdělání byla nakonec naplněna studiem Střední umělecko-průmyslové školy v Brně – obor propagační a užitá grafika, kde také studoval při zaměstnání a studium ukončil s vyznamenáním.

Jak bylo uvedeno, sudičky daly do vínku Jiřímu Latini dovednost vyjádřit své pocity výtvarnou formou, a nejen to, vnukly mu i schopnost umět sáhnout pro další povznášející momenty do jiných krajů mapy krásna a v rámci své dovednosti je ztvárňovat. Zejména poezie se stala pro umělce zdrojem a mnohdy i konkrétní předlohou pro výtvarné sdělení, jež je tak charakteristické svým rukopisem i vyjádřením myšlenky. Stejně tak i expresivní vyjádření vlastních pocitů je zcela zřetelně čitelné z jeho díla a osobní prožitek je předkládán divákovi formou, která mu dovoluje vlastní myšlenkové bádání, vytváří prostor pro jeho fantazii, přesto však dokáže trefně a pragmaticky umístit potřebné turistické značky, aby se divák při vlastní cestě krajem krásna tvorby Jiřího Latini neztratil.

■ Návštěvníci vernisáže při prohlídce tvorby

Zahájení vernisáže

Ing. Latini se svými pedagogy, prof. Šindlerem a prof. Fuksou

Dopracovat se k takto koncipovanému a snad programově cílenému vyjádření vyžadovalo, budeme-li se držet turistické terminologie při výletu do země zaslíbené, grafikou a citem oplývající, vytvoření mnoha rozcestníků a navigačních značek, za něž můžeme mj. považovat škálu výstav v tuzemsku. Ta dnešní je již 25.

Na počátku jeho tvorby byla turistická značení produkovaná základními grafickými technikami a dokladovala jejich precizní zvládnutí. Později se autor projevil vlastním výrazem a od akvatinty, měkkého krytu i jeho kombinací přešel k vytváření vlastních technik s použitím netradičních materiálů.

Stejně tak 12 zahraničních výstav můžeme zahrnout mezi milníky této země, zaslíbené, grafikou a citem oplývající, jež byly mezinárodní oponenturou jeho díla.

Možná z takové oponentury, možná z vlastního postoje a jím charakterizovaného vývoje tvorby vzešla snaha autora některé prvky reality zatajovat, opouštět či podrobovat metamorfóze a dosahovat tak mnohem silnějšího výrazového náboje.

Jestliže jsem v úvodu hovořil o barevném obraze znějícím jako ten nejkrásnější akord sonáty, rád bych upřesnil, co je jako sonáta definováno. Výraz sonáta se začal používat na začátku 17. století nejprve k odlišení instrumentální skladby od vokální a sonátová forma jako taková se vyvíjela současně s instrumentální hudbou baroka a předklasicismu. Od poloviny 18. století už měla ustálený charakter jako třídílná forma, kde první část (expozice) představuje hlavní, vedlejší a závěrečné téma, druhá část (provedení) je jeho zpracováním a rozvinutím a třetí část (re-príza) se vrací k původním tématům, často ve stejném pořadí jako v části první. Sonátovou formu najdeme nejčastěji v první větě symfonie či koncertu, často ale i ve větách závěrečných. Již zde můžeme v některých případech hledat paralelu mezi citovanou definicí a dílem Jiřího Latini.

Klasická sonátová forma měla přísně vymezenou strukturu, ovšem skladatelé ji ne vždy respektovali. Co však bylo vždy důsledně dodržováno, byla zásada kontrastu témat a harmonických vztahů. Tím se vlastně sonátová forma – na rozdíl od hudebních forem předchozích – stala schopnou vyjádřit dramatický obsah.

Možná nyní se znalostí této definice se jeví výše uvedený přírůstek jako opodstatněný a můžeme jej použít nejen pro barvu, ale pro celé dílo Jiřího Latini. Zásada kontrastu témat a harmonických vztahů jako by byla ústřední myšlenkou jeho tvorby, a ti, co Jiřího znají, možná dodají, že i jeho života.

Jestliže vynikající český skladatel Jan Václav Antonín Stamic objevil klasickou sonátovou formu, mohu zmínit, že já jsem objevil krásu díla Jiřího Latini. Ne že bych ji dříve neznal, ne že bych ji nevnímal a ne že bych ji neobdivoval. Ale pod tíhou pro mne nelehkého úkolu pohovořit na této

vernisáži, jsem se začal dívat na tvorbu a zejména právě vystavované grafiky poněkud jinak. Hlouběji, se znalostí zákulisních zákoutí a s poodhalením roušek tajemství při snaze získat od autora nějaké informace. Jeho skromnost mi toho mnoho nedovolila, stačilo mi to však k tomu, abych pochopil, kolik citu, umu a životního moudra musí člověk v sobě mít, aby byl schopen to krásné, jež je dnes nám představováno, vytvořit.

V úvodu mého exposé jsem se také zmínil o lásce autora k poezii, která se stává zdrojem jeho inspirace. A vzhledem k tomu, že historického exkurzu v mém sdělení bylo také dost, sáhl jsem po letošním grafickém listu, který autor vytvořil pro hosty reprezentačního veterinárního plesu a jehož součástí byla, kromě úžasné zpracované motivu, báseň Jana Skácela Sonet jako talisman. Ač neherec, jazykový laik a vůbec pro mne záhadným způsobem sem povoláný, si vám dovoluji tuto báseň přednést.

Sonet jako talisman

Jan Skácel

Aby Tě před zlým chránil
(takový už je svět)
dávám Ti amulet
a nos jej bez přestání

Je proti chvílím krutým
zahání z duše hlad
a toho kdo má rád
uchrání před uřknutím

Snad z nebe na zem spadlo
to vzácné zaklínadlo
Ve světle létavic

do stříbra jsem vyryl
SINE AMORE NIHILL
bez lásky není nic

Láska k výtvarnému umění, k lidem nejbližším i vzdáleným, ke všemu krásnému a povznášejícímu je to, co pobízí Jiřího k jeho tvorbě, jež vyjadřuje hluboký prožitek, smysl pro harmonii, kouzlo tajemna, krásu alegorie i pregnantní představení myšlenky.“

Takto dr. Brauner zakončil proslov a po prohlídce vystavovaných děl se hosté odebrali k přátelskému posezení v horním patře knihovny, kde společné chvíle zpříjemnila hudební produkce dua ze skupiny Kosi bratři. Bylo nám ctí účastnit se milého kulturního setkání, které v adventním čase navodilo náladu sounáležitosti, vzájemnosti a vzácné pohody.

■ text: redakce

foto: Alexandr Krátký

Výjezdní zasedání celostátního výboru Společnosti pro dějiny věd a techniky

Dne 2. 12. 2009 se stala VFU Brno hostitelkou celostátního výboru Společnosti pro dějiny věd a techniky, který si ji vybral jako místo pro své výjezdní zasedání. Na pořadu jednání bylo hlavně vyřešit situaci v brněnské pobočce SDVT, která je již delší dobu neuspokojivá a dokonce se uvažovalo o jejím rozpuštění. Situaci se snažila osvětlit předsedkyně brněnské pobočky SDVT PhDr. Jiřina Kalendovská. Jednání se jako host zúčastnil přednosta Ústavu cizích jazyků a dějin veterinární-

ho lékařství MVDr. Pavel Brauner, který již několikrát s pobočkou spolupracoval na přípravě tzv. Zapletalova-Wondrákova dne. Tato akce se koná střídavě v Olomouci (olomoucká pobočka SDVT) a v Brně. Po zvážení situace se výbor rozhodl podpořit spolupráci s MVDr. P. Braunerem a jeho ústavem.

Stěžejním bodem jednání byla příprava mezinárodní konference archivářů vysokých škol a výzkumných institucí, která se bude konat v září 2010 v Praze. Na pořadu

jednání v této záležitosti bylo hlavně zajištění prostor k jednání a možnost finančního krytí (SDVT podala grant).

Na závěr se jednalo o možném vstupu Společnosti pro dějiny 19. století do Rady vědeckých společností – výbor se vyjádřil negativně tak jako již několikrát a v tomto smyslu bylo vydáno i prohlášení výboru SDVT k této problematice.

■ text: **Mgr. Eva Zatloukalová,**
Odd. správy dokumentů VFU Brno

Antropologický slovník aneb Co by mohl o člověku vědět každý člověk

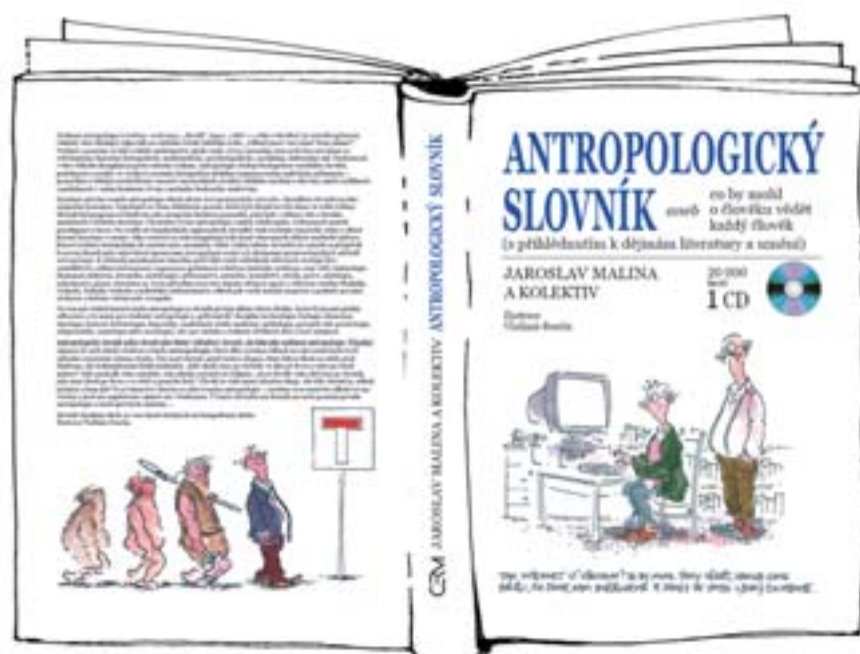
Koncem roku 2009 vydalo Akademické nakladatelství CERM v Brně nový Antropologický slovník. Jde o dílo početného autorského kolektivu odborníků mnoha profesí a zaměření pod vedením významného antropologa Prof. PhDr. Jaroslava Maliny, DrSc. Kniha v tištěné formě obsahuje sice jen ukázky hesel, ale kompletní slovník s 20 000 (ano opravdu dvaceti tisíci!) hesly je na příloženém CD. Toto množství informací poskytuje dostatečně pestrý obraz člověka a lidské společnosti. Texty u mnoha hesel nejsou jen lačnické definice s použitím minimálního počtu slov, ale jedná se o zajímavé a podrobné vysvětlení problému ve věcných, časových i místních souvislostech. Knihu velmi vtipně doprovázejí ilustrace Vladimíra Renčína. Čas strávený se Slovníkem nepřináší jen strohé poučení, ale i zajímavé a velmi příjemné čtení. Domnívám se, že u mnohých hesel by nemělo platit „co by mohl o člověku vědět každý člověk“, ale „co by vědět měl“.

Užitnou hodnotu této publikace podstatně zvyšuje její bezplatné zpřístupnění na internetu, na adrese <http://is.muni.cz/do/1431/UAntrBiol/el/antropos/index.html>.

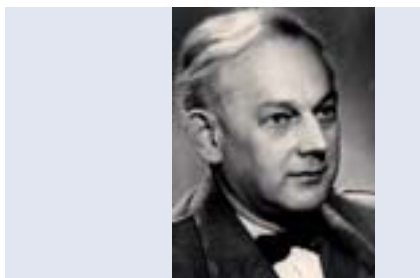
Tímto velkorysým gestem se autoři a nakladatelství přihlásili k mezinárodní iniciativě za podporu otevřeného přístupu

k vědeckým poznatkům v duchu Berlínské deklarace z roku 2003, kterou doposud podepsaly bezmála tři stovky světových univerzit a prestižních vědeckých institucí (za Česko zatím AV ČR a GA ČR); tím se zařadili k průkopníkům myšlenky Free Online Scholarship.

■ text: **Václav Páral,**
*Ústav anatomie, histologie
a embryologie*

Vánoční setkání Klubu dějin veterinární medicíny a farmacie se vzpomínkou na 110. výročí narození prof. Vrtiše

16. prosince 2009 se v Kabinetu dějin veterinární medicíny a farmacie sešli nejen členové klubu, ale i další účastníci, aby na závěr roku bilancovali činnost v uplynulých 12 měsících a rovněž si připomněli výročí narození významného pedagoga, veterinárního lékaře a osobnosti vysokých škol v Brně a Hradci Králové, prof. MVDr. et RNDr. Vlastimila Vrtiše.

Doc. Pleva v rámci diskuze vzpomněl svého učitele a kolegy z histologického ústavu. Za předsednickým stolem přednášející prof. Červený a předseda klubu doc. Pavlas

Účastníci předvánočního setkání Klubu dějin veterinární medicíny a farmacie VFU Brno, které bylo věnováno vzpomínce 110. výročí narození prof. Vrtiše

Pozvání k tradičnímu předvánočnímu setkání přijalo více než 30 osob, které se dozvěděly z úst přednosty Ústavu cizích jazyků a dějin veterinárního lékařství dr. Braunera, jaké akce realizoval klub dějin ve spolupráci s dalšími institucemi. Z četného výčtu uspořádaných odborných historiografických setkání i dalších akcí kromě jiného se v roce 2009 vyjímal realizace 9. mezinárodního symposia z dějin medicíny, farmacie a veterinární medicíny, o němž byli čtenáři našeho časopisu informováni v čísle 4 loňského roku. Za povšimnutí však stála i řada dalších momentů z činnosti klubu, které dotvářely podmínky pro aktivitu jak jeho členů, tak zájemců o historii ve veterinární medicíně a farmacii.

Po tomto úvodu se ujal slova prof. MVDr. Čeněk Červený, CSc., který byl autorem hlavního referátu předvánočního setkání věnovaného prof. Vrtišovi. Ve svém pečlivě připraveném vystoupení představil jak životopis jubilanta, tak jeho význam pro vědu, výzkum i rozvoj akademických obcí výše zmiňovaných měst. Nashromážděné údaje včetně potřebné fotodokumentace byly představeny posluchačům v prezentaci, která výstižně mapovala činnost prof. Vrtiše – veterinárního lékaře, doktora přírodních věd, histologa, organizátora a vzácného člověka, typického nošením svého motýlka a také zájmem o historii.

Na vystoupení prof. Červeného navázal předseda klubu doc. MVDr. Milan Pavlas, DrSc., který se z pohledu své funkce a potřeb klubu dotkl uskutečněných akcí a rovněž vyzval k aktivní účasti na přípravě plánu pro rok 2010, ve kterém se bude rovněž vzpomínat významných výročí a jubileí.

Závěr předvánočního setkání byl již tradičně společenský, kdy při svařeném víně, ochutnávce vánočního cukroví a za zpěvu koled i dalších písní si účastníci semináře vychutnali radost z blížících se Vánoc i vzájemného setkání.

■ text: MVDr. Pavel Brauner, Ph.D.

foto: MVDr. Ladislav Dedek,
archiv ÚCJDVL

Poslední rozloučení s prof. MVDr. Přemyslem Jagošem, CSc.

Dne 11. prosince 2009 jsme se rozloučili s naším učitelem a kolegou panem profesorem Přemyslem Jagošem, kterého jsme znali dlouhá léta jako čelného představitele veterinární medicíny na naší alma mater.

Pan profesor MVDr. Přemysl Jagoš, CSc., se narodil 3. června 1930 v Malé Vrbce v okrese Hodonín. A bylo to především Slovák, které formovalo jeho vztah k životu, přírodě, sociálním, etickým a intelektuálním hodnotám. Pracoval jako zemědělský dělník a později po absolvování rolnické školy a školy insemináčnických techniků se uplatnil v různých funkcích insemináčnické služby. V roce 1952–53 absolvoval Státní kurz pro přípravu pracovníků na vysoké školy v Mariánských Lázních, kde také maturoval. Ve vysokoškolském studiu pak pokračoval na tehdejší veterinární fakultě VŠV v Brně, kterou ukončil v roce 1959 s vyznamenáním. Vědeckou průpravu získával již během studia u prof. Příbyla na katedře porodnictví a umělé inseminace a v roce 1960 nastoupil jako asistent na II. interní kliniku. V této době se věnoval zejména diagnostice, terapii a prevenci vnitřních traumatických zánětů u skotu. Této tematice je věnována také jeho kandidátská disertační práce, kterou obhájil v roce 1966 a získal hodnost kandidáta veterinárních věd.

V roce 1970 se stal docentem pro vnitřní choroby hospodářských zvířat a v témže roce byl pověřen vedením katedry vnitřních chorob přežvýkavců a prasat. V roce 1973 byl jmenován mimořádným profesorem a v roce 1978 řádným profesorem pro obor vnitřní choroby hospodářských zvířat.

Profesor Jagoš patřil mezi výrazné učitelské osobnosti naší alma mater. V dané době správně odhadl další vývoj veterinární medicíny zejména v oblasti hospodářských zvířat. Od počátku svého působení na škole usiloval o modernizaci výuky a koncipoval katedru jako moderní pedagogicko-vědecké pracoviště. Cíleným výběrem svých spolupracovníků vytvořil akceschopný kolektiv, který nejenže naplňoval jeho představy a záměry, ale rodily se v něm nové myšlenky, které byly postupně realizovány. Pod jeho vedením se vytvářel systém preventivní diagnostiky a kontroly zdraví v podmínkách velkovýrobní technologie chovu skotu. Katedra se tak rozvinula v několika následujících letech v uznávané pracoviště,

plnící dobře nejen pedagogické a vědecko-výzkumné úkoly, ale také řešící aktuální potřeby praxe. O výsledcích práce katedry prof. Jagoš přednášel na četných odborných a vědeckých konferencích a na kongresech doma i v zahraničí. Navštívil tak desítky zemí Evropy, Afriky a Ameriky. Byl členem Světové buiatrické asociace a členem podvýboru pro ochranu zvířat Světové veterinární asociace.

Profesor Jagoš ve své funkci dbal a podílel se na pravidelném obnovování a rozšiřování učebních textů. Pro studenty a veterinární lékaře v praxi bylo vydáno šest vysokoškolských učebnic, několik dalších monografií a řada skript.

Z četných setkání prof. Jagoše s našimi kolegy v nedávných letech vyplynulo, jak si je stále váží jako svého učitele, který je uváděl do problematiky veterinární medicíny. Právě kontakty prof. Jagoše s mnohými studenty byly vždy četné a různorodé. Na katedře pracovala dlouhá řada demonstrátorů, pomocných vědeckých sil a diplomantů, kteří se podíleli na kladném hodnocení studentské vědecké činnosti, ale i disertacích a společných publikacích. Pan profesor byl školitelem řady našich i zahraničních vědeckých aspirantů a předsedou komisí pro obhajobu kandidátských a doktorských disertačních prací. Pod jeho vedením byla na katedře obhájena řada kandidátských, habilitačních a doktorských disertací.

Práce prof. Jagoše byla mnohostranná nejen na katedře, ale i na Vysoké škole veterinární a v oblasti školství vůbec. V roce 1973 byl jmenován do funkce prorektora VŠV a později byl i úřadujícím rektorem. V roce 1974 byl vládou ČSR jmenován do funkce I. náměstka ministra školství ČSR, kterou vykonával až do roku 1978, kdy se vrátil zpět ke své práci na VŠV. Při výkonu funkce I. náměstka ministra školství ČSR se podílel na vypracování základních koncepčních dokumentů jako byl např. dokument „Další rozvoj výchovně vzdělávací soustavy“. V roce 1977 byl v Tbilisi zvolen místopředsedou Světové mezivládní komise o výchově k ochraně životního prostředí. Pracoval jako člen kolegia ministra školství v různých komisích MŠ ČSR a byl členem představenstva Československé společnosti pro mezinárodní styky.

Za dlouhá léta působení v různých funkcích obdržel prof. Jagoš četná vy-

znamenání. Je nositelem všech, v té době VŠV udělovaných vyznamenání, medailí a diplomů mnoha československých i zahraničních škol a dalších institucí, včetně státního vyznamenání Za zásluhy o výstavbu.

V roce 1991 pak odešel prof. Jagoš do důchodu. Přesto však s klinikou udržoval neustálý kontakt a účastnil se vědeckých a odborných konferencí pořádaných klinikou a buiatrickou společností, ale i dalších akcí pořádaných pracovišti univerzity.

I po ukončení profesní kariéry na alma mater zůstal prof. Jagoš stále učitelem tělem i duší. Neustále přemýšlel, jak předat nové poznatky v jasné podobě další generaci studentů veterinární medicíny.

Během působení prof. Jagoše na naší alma mater mnozí z nás využívali jeho rad a pomoci. Byl skoro živá instituce. Kdo by se ho netázal na radu, nebo se mu alespoň nesvěřil se svými problémy? Pro každého měl otevřené dveře, vždy uměl poradit i prakticky pomoci. Uměl naslouchat, v tom byla jeho síla. Když prof. Jagoš seděl a pozorně naslouchal druhému, tak i to byla určitá pomoc. Ale on uměl i poradit i utěšit. Při svém pracovním zatížení přicházel často s konkrétními návrhy a nejednou podstatně přispěl ke zlepšení pracovního klimatu.

Je mnoho věcí, které je třeba dnes připomenout. Jsou to nejen počty vydaných monografií a publikací, ale i jejich mezinárodní ohlasy, které svědčí a budou dlouho svědčit o profesorovi, který budoval ústav a vychovával široký okruh veterinárních lékařů. Profesorovi, který věnoval celý svůj život rozvoji veterinární medicíny u nás a dosáhl i mezinárodního uznání.

Za to mu patří hluboké poděkování. Čest jeho památce

■ text: prof. MVDr. František Tremel, CSc.

Krtci pod veterinou

Žížala hloubí svoje tunely o průměru okolo 5 mm, krtek do 5 cm, jezevec více než 20 cm, medvěd přes půl metru a člověk? Pod naší univerzitou vyhrabal noru o průměru 10 m. Zatím je to ještě opravdu jen nora. Tunel přece vede z jedné strany na druhou, a pokud nikam nevede – je z hlediska nás biologů norou. Obvykle končí brlohem, má větrací štolu, únikový východ a ten, kdo ji vyhrabal, v něm spává, dokonce i přezimuje. Subtera (firma specializující se na podzemní práce) se zpod veteriny do Žabovřesk prohrabe začátkem března. Takže pod námi ve svém „pelíšku“ ještě přezimuje. Na jaře se pak do tunelu konečně vypraví naši politici, jistě v nových kanárkově žlutých kombinézách, v naleštěných přilbách a s chutí kopnou

do „papírové“ stěny, možná... Možná se ale jen tunelem v gumácích projdou či projedou v terénním autě. Kdo ví? A jestliže vyjde tunel tam, kde má (o tom, stejně jako hlavní inženýr stavby, nepochybují), pak ředitel či hejtman jistojistě radostně odstřelí pravé šampaňské.

Brno pak bude mít královopolský tunel (zatím nahrubo) a chlapi v čele ražby se konečně řádně nadechnou čerstvého vzduchu. Mikroklima jejich dvouletého pracoviště se rázem změní. Teplo, těžký stojící vzduch, pach olejů a nafty z motorů a hluk obrovského ventilátoru, vše od-sávající nahoru kousek od naší anatomie, vystřídá průvan. „Ušetříme pak energii na větrání,“ podotkl ekonom stavby. Stojíme v čele tunelu v úzké štole, kde se najíždí a couvají malé nakladače a lehký bagr s legračně malou lžící opatrně odkusuje jílovité podloží, prý přímo pár metrů pod budovou Telecomu na ulici Jana Babáka. Jistě je to se svými mnoha patry pořádně těžká budova s hlubokými základy. Chlapi se pod ní ale metr za metrem podhrabávají jako krtci. „Nebojíte se? Nemůže to přece jenom žuchnout jako před pár týdny v tunelu v Mostech u Jablunkova?“ Rezolutně kroutí hlavami. „Jsme pod městem, tady se pracuje s rizikem rovnajícím se téměř nule již od projekce, statických výpočtů a posudků, realizace i kontroly provádění.

Všichni chtějí mít jistotu.“ Přesto se dívám nevěřičně. „Ale...“ Vedoucí stavby tunelu B – toho, který vede pod ulicí Pešinova a veterinou, se usměje a zasvěcuje mne do technologie „hrabání“ (náš jezevčí termín převzal s úsměvem). Raději se z úzké štolky vracíme na pevnou půdu. Pod nepromokavou bundou se začínáme potit, reflex brání řádnému nadechnutí páchnoucího vzduchu vydechovaného vrčícími motory. Vracíme se pár desítek metrů zpět. Přecházíme pouze po volně vyskládaných dřevěných pražcích. Mezi škvírami v pruzích světla sem tam zahlédnu partu pod námi. Pepříme jim hlavy prachem z usychajícího jílu, který drtí kola stále pojíždějící techniky. Prach se ve světlech víří v pravidelných liniích. Tam by se fotilo! Stavbyvedoucí se usmívá a dělá, že mi nerozumí, anebo rozumí jemné technice fotoaparátu. U polorozbořených betonových oblouků se solidní výztuží se zastavujeme. Vysvětluje mi technologii ražby.

Přiznám se, byl jsem hodně naivní. Představoval jsem si velikánský speciální bagr odkusující desetimetrový koláč. Obrovského krtka s pořádnými drapáky nakládající tuny zeminy do neustále najíždějících tater a za nimi nutné vyztužování stropu asi jako v dolech, a samozřejmě betonování a betonování. V Tišnově, hned u našich sousedů, se vyrábí obrovské

ocelové segmenty, které do sebe zapadají a tvoří profil tunelu. Čekal jsem, kde je najdu konečně v celku pevně sešroubované. Nenašel jsem je. Mizí do úzkých štol a hned jsou zakrývány vrstvou betonu. Čelo ražby je soustava šesti segmentů (různě dlouhých štol), do nichž je průřez tunelu rozdělen ocelovými a betonovými nosníky – jako včelí plásty. Některé segmenty se budují jen pro oporu stěn štoly, aby se za pár týdnů zase vybouraly. V tu dobu jsou již obrovské tlaky zeminy rozneseny do prstence betonu a sešroubovaných ocelových segmentů. Technologie ražby je podřízena maximální bezpečnosti a minimálnímu poklesu nadloží. Čekal jsem, že průřez tunelu bude kružnicí, ta přece nejlépe odolává tlakům ze všech stran! Zase omyl. Je to vysoký bochník chleba. Kolegové veterináři a myslivci se usmívají. Nic nového! Jezevčí či liščí nora má přece stejný průřez – dole mírně plošší a širší, nahoře užší s vyšší klenbou. Nevěřím, že jezevec na nosnost podloží a obrovské tlaky hmot myslel. Dělá to tak už stovky let. Zkrátka mu to tak vychází. To stejné tvrdí inženýři – také jim to tak v počítačích vychází. Další důkaz, že příroda je se svou praxí hodně vpředu, ale také, že jezevci i inženýři se pod zemí vyznají. Troufnu si říci, jsou zde doma.

Tunely budou napojeny na velký městský okruh (VMO). Po jeho zprovoznění se dopravní zmatky na Hradecké a u Tesca přesunou zase někam jinam. Tady, kde bylo pro řidiče nejhůře, bude zase na pár let nejlépe – necelé dva kilometry profičíme bez front, bez červené. Pár dnů se budeme zvědavě rozhlížet kolem sebe a obdivovat nádherné dílo. Za pár měsíců zase vše zmizne pod každodenní šedí a za rok budeme mít pocit, že spojení z Žabin do Krpole jiné než tunelem ani není. Propojení obou částí města rychlostní komunikací není nic nového. Vyjádření města z hlediska VMO bylo součástí projektové přípravy výstavby budovy Centra potravinových řetězců (CPŘ SZÚ) za budovou anatomie již v roce 1986. O stavbě tunelu či zářezů a podjezdů se mluvilo dlouho. Až v roce 1994 padlo rozhodnutí. Objevilo se několik komplikací – nejzávažnější byla řada nehod v alpských tunelech. Tunely s oboustrannou dopravou začaly být při zahuštění provozu příliš nebezpečné. I v Králově Poli bylo rozhodnuto projekt přepracovat na tunely dva, oba se dvěma pruhy, bezpečnostními zónami, únikovými štolami. Mimochodem, technologické centrum tunelů je právě naším sousedem. V něm je nejen technika pro automatické

■ Tunel při severní hranici areálu univerzity

větrání, ale bude i potřebná obsluha pro monitorovací zařízení, kamerový dozor, požární vodovod a další. Do něho také vyústují únikové schodiště a dokonce i evakuační výtah. Tunely budou mít svoje zaměstnance. Vedle tunelu vedoucího pod ulicí Dobrovského vznikl ještě tunel Pešinova, který si to směle zamířil až k anatomii, podhrabal se pod CPR SZÚ a hurá dál.

Řada škarohlídů poukazuje na pomalou výstavbu. „Kdyby se takto stavělo v Alpách...“, tak to mají pravdu, to by se to v Brně stavělo! Tunel se totiž nejlépe staví v pevném a údržném podloží. Čím více ve skalách, čím více je skal nad tunelem, tím jednodušší. V Brně je nadloží od 6 do 21 metrů – extrémně malé. Takže proč nejdou stavbaři více do hloubky? Zase háček! Na královopolské straně je vysoká hladina podzemní vody, která se pod tunel tlačí a vyžaduje v jeho konstrukci extrémně vysokou a pevnou spodní desku. A aby problémů nebylo málo, kříží tunel starou i novou hlavní kanalizační stoku sbírající všechny odpadní vody ze severu Brna a navíc se razí v jílu. Ten nesmírně mění svůj objem a vlastnosti podle obsahu vody, a aby nebylo všeho málo, vede pod domy, které jsou na tomto nepříjemném podloží postaveny. Proto také naše budovy anatomie a patologie se kousíček na jílu „sklouzly“ a naše aula musela být opravena. Ale to se přece stalo již před pár lety! To se už tunel tak dlouho staví? Kdepak! Tentokrát se razila jen malá průzkumná štola, aby projektanti a stavbaři věděli, do čeho půjdou v hlavním tělese. Jíl se prokázal v nízké vrstvě nad tunelem jako rizikový, a proto bylo rozhodnuto vytvořit nad budoucím tunelem „deštník“. Nadloží se napumpovalo „chemií“, jíl vytvořil pevnou skořepinu a přestal fungovat jako houba.

S ražbou tunelu se začalo až v lednu 2008. Počítám-li dobře, bude se hloubit jen

dva roky, dobře, jeden měsíc navíc. A pak přijde samozřejmě druhá etapa – izolace proti vodě, stavba vnitřního profilu, tou se průměr „roury“ sníží na 8,5 m a průjezdní výška na 4,5 m, pak výstavba vozovky a nakonec vybavení tunelu vzduchotechnikou, svodidly, značkami, kamerami a elektronikou. Tunel Pešinova má délku 1 258 m a ražená část (mezi portály) má délku 1 060 m. Vedlejší tunel Dobrovského je o kousíček kratší (je oproti druhému rovný) a má délku 1 237 m, z toho 1 019 m je ražených. Ptáte se, kolik bude tunel stát? Přiznám se, nevím. Mluví se o více než osmi miliardách, ale se dvěma obrovskými křížovatkami na obou koncích. Ražba tunelu prý bude stát něco přes miliardu.

A kdy že se konečně pod veterinou projedeme? Plán říká, že v květnu 2014 a zatím se harmonogram prací dodržuje. Až pod naší alma mater pojedete, nesaňte se moc přemýšlet, jestli jste právě u anatomie či veřejného veterinárního lékařství. A zastavit? Pokochat se nádhernou stavbou? Pozor, v tunelu je zastavení přísně zakázáno.

■ text: **Ladislav Steinhauer**
foto: autor

Fotografická soutěž „Veterinární a farmaceutická univerzita Brno objektivem“

Cílem soutěže je zachytit zajímavosti, zvláštnosti i obyčejné dění na univerzitě a dokumentovat tak široké pole univerzitních aktivit nejen z oblasti pedagogické, tvůrčí, vědecké a výzkumné činnosti, ale i z oblasti zájmových aktivit, které se na univerzitě provozují.

Podmínky fotografické soutěže:

Obecné:

- Vyhláшателеm soutěže je redakce časopisu Vita Universitatis. Zúčastnit se může každý zaměstnanec a student VFU Brno.
- Soutěž bude zahájena 1. března 2010 a potrvá do 15. června 2010.
- Každý z účastníků se může zúčastnit se svými 1–3 fotografiemi, barevné i černobílé, v obvyklém formátu jpg., tif., ve velikosti 2 580 x 1932 px a odvozené větší. Fotografie musí být opatřeny popiskem, jménem a příjmením autora a kontaktem na osobu autora (telefon, e-mail).
- Složení hodnotící poroty stanoví vyhlášovatel. Porota vybere vítězné fotografie na 1.–10. místě. Vítězové soutěže budou ohodnoceni finanční odměnou ve výši: 1. místo 10 tis. Kč, 2. místo 7 tis. Kč, 3. místo 5 tis. Kč, 4. místo 3 tis. Kč, 5. místo 2 tis. Kč, 6.–10. místo 1 tis. Kč. Rozhodnutí poroty bude veřejně vyhlášeno do 15. července 2010.

Ostatní:

- Fotografie mohou být předávány prostřednictvím serveru www.uschovna.cz příjemkyni vedoucí sekretariátu rektora, solcovab@vfu.cz, zasláním fotografií na uvedenou adresu, nebo předáním fotografií na nosiči do kanceláře rektora. Nosiče se účastníkovi nevracejí.
- Zasláním fotografie do soutěže vyjadřuje účastník vůči vyhlášovateli tu skutečnost, že je oprávněn s fotografií nakládat, zejména, že je jediným autorem fotografie; v případě spoluautorství je nutno doložit souhlas všech autorů fotografie. Zasláním fotografie do soutěže uděluje účastník vyhlášovateli oprávnění k použití fotografie nejen v rámci soutěže, ale i v rámci dalších aktivit spojených především s propagací univerzity. Toto oprávnění se poskytuje

jako bezúplatné, nevýhradní, teritoriálně a časově neomezené; vyhlášovatel soutěže není povinen jej využít.

- Každý účastník je povinen při pořizování fotografií dbát oprávněných zájmů a práv třetích osob, zejména osob na fotografii a jejich soukromí a práv na ochranu osobnosti. Zasláním fotografie do soutěže dává účastník vůči vyhlášovateli jednoznačně najevo, že splnil podmínky tohoto odstavce a že souhlasí s tím, že zcela odpovídá za porušení těchto práv.

- Vyhlášovatel bude nakládat s poskytnutými osobními údaji účastníků v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů. Předáním osobních údajů pro potřeby soutěže souhlasí účastník s tím, že vyhlášovatel je oprávněn zveřejnit jméno a příjmení účastníků ve fotosoutěži. Vyhlášovatel je oprávněn zpracovávat osobní údaje poskytnuté účastníkem. Vyhlášovatel si vyhrazuje právo kdykoli změnit podmínky soutěže.

Veterinární a farmaceutická univerzita Brno
Komora veterinárních lékařů ČR
Státní veterinární správa ČR
I.V.S.A. Brno

si vás dovolují pozvat na

73. reprezentační veterinární ples

6. března 2010 od 19:30 hodin
v kulturním domě Semilasso, Brno-Královo Pole

Informace a vstupenky: 541 562 089-90, treum@vfu.cz

VITA UNIVERSITATIS

Časopis Veterinární a farmaceutické univerzity Brno

ISSN 1803-3830

